

Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030 godkänns enligt bilaga 2 till utlåtandet.
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del anta, samt även ge samtliga bolagsstyrelser inom koncernen i uppdrag att anta, Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030 enligt bilaga 2 till utlåtandet.
3. Stockholms stads riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter (dnr KS 2018/000069) upphör att gälla.

Föredragande borgarråd Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030 är en av sex handlingsplaner som tillhör Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna (MR-programmet).

Handlingsplanen syftar till att stärka stadens arbete med att tillgodose de nationella minoriteterna och urfolket samernas rättigheter och riktar sig till samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Handlingsplanen sträcker sig till år 2030. Det övergripande målet med handlingsplanen är att staden säkerställer att nationella minoriteter och urfolket samerna har full tillgång till sina rättigheter.

I Sverige finns fem erkända nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Samerna är också ett urfolk. De nationella minoriteterna och det samiska folket har särskilda rättigheter kopplat till bland annat språk och kultur samt delaktighet och inflytande i frågor som berör dem. Dessa rättigheter är fastställda både i svensk lag och i olika internationella överenskommelser.

Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030 är ett angeläget styrdokument för att stärka och utveckla stadens minoritetspolitiska arbete som en integrerad del av stadens arbete med de mänskliga rättigheterna.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, förskolenämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, äldre- och vårdnämnden, överförmyndarnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030, Kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter, Diskrimineringsombudsmannen, É Romani Glinda, Finska församlingen i Stockholm, Forum för levande historia, Internationella Romska Evangeliska Missionen (IREM), Göteborgs stad, Institutet för mänskliga rättigheter, Judiska centralrådet, Judiska ungdomsförbundet, Karolinska institutets finska unga, Le Romane Phaka, Länsstyrelsen i Stockholms län, Malmö stad, Met Nuoret (Tornedalingarnas ungdomsförbund), Organisationen för Romsk delaktighet och inkludering, Region Stockholm, Resande och romska kvinnors riksorganisation, Romano Paso, Romers rättigheter i samhället, Romskt stöd och pensionär förening, Sameföreningen i Stockholm, Sametinget, Saminuorra, Stockholms finska förening, Stockholms finska studentförening, Svenska finlandsinstitutet, Svenska samernas riksförbund (SSR), Svenska tornedalingarnas riksförbund, Sverigefinska riksförbundet, Sverigefinska Ungdomsförbundet och Tornedalingar i Stockholm.

Diskrimineringsombudsmannen, É Romani Glinda, Finska församlingen i Stockholm, Internationella Evangeliska Missionen (IREM), Judiska centralrådet, Judiska ungdomsförbundet, Karolinska institutets finska unga, Le Romane Phaka, Met Nuoret (Tornedalingarna ungdomsförbund), Organisationen för Romsk delaktighet och inkludering, Region Stockholm, Resande och romska kvinnors riksorganisation, Romano Paso, Romers rättigheter i samhället, Romskt stöd och pensionär förening, Sameföreningen i Stockholm, Saminuorra, Stockholms finska förening, Svenska tornedalingarnas riksförbund, Stockholms finska studentförening, Svenska samernas riksförbund (SSR), Sverigefinska riksförbundet och Sverigefinska ungdomsförbundet har inte inkommit med svar.

Forum för levande historia, Göteborgs stad, Institutet för mänskliga rättigheter och Malmö stad avstår från att yttra sig.

Arbetsmarknadsnämnden anför att det är positivt att det ges utrymme för nämnder och bolag att själva ta fram adekvata aktiviteter inom ramen för sina verksamhetsområden. I MR-programmet presenteras en modell för uppföljning samt ett rättighetsbaserat arbetssätt. Detta bör läggas till i samtliga handlingsplaner.

Exploateringsnämnden anger att de mål som exploateringsnämnden berörs av handlar om att kontorets medarbetare ska ha kunskap om de nationella minoriteter och

urfolket samernas rättigheter samt om hur dessa grupper påverkats och påverkas av rasism och diskriminering.

Fastighetsnämnden anför att nämnden framförallt berörs av aktiviteterna som syftar till att öka medarbetares kunskap och kompetens. Nämnden arbetar idag med att utveckla det interna lärandet och att ta del av de utbildningar som stadsledningskontoret tar fram inom MR-området.

Förskolenämnden påpekar att nämnden stöttar stadsdelsnämnderna i arbetet med personalens språk- och/eller kulturkompetens, men det behöver betonas att det är stadsdelsförvaltningarnas ansvar att ha kännedom om befintlig personals kompetens.

Idrottsnämnden ser positivt på stadens arbete för att stärka nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter och möjligheter och att det samlas i ett styrdokument i syfte att stärka och utveckla arbetet. Ett önskemål är att resultatmålen numreras under effektmålen då detta underlättar vid planering och uppföljning.

Kulturnämnden framhåller vikten av stadsövergripande styrning, samordning och vägledning för att planen ska kunna genomföras på ett framgångsrikt sätt. Det gäller till exempel stadsövergripande vägledning för samråd, öppna samråd, konsultationer samt forum för barn och ungas delaktighet.

Kyrkogårdsnämnden ställer sig positiva till handlingsplanen och delar kommunstyrelsens uppfattning om vikten av att anta ett program som ska stärka och utveckla stadens minoritetspolitiska arbete som en integrerad del av stadens arbete med de mänskliga rättigheterna.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att planen är en god utgångspunkt för nämnders och styrelser arbete för att tillgodose de nationella minoriteterna och urfolket samernas rättigheter. Det är klokt att uppföljningen av arbetet ska utgå från stadens ordinarie processer och ledningssystem.

Servicenämnden uppger att Kontaktcenter har flertalet medarbetare med språkkompetens inom olika språk och språkkunskaper. I dagsläget saknas en samlad översikt av medarbetares kunskaper i de nationella minoritetsspråken. Kontaktcenter Stockholm uppmanar medarbetare att dela sina språkkunskaper på intranätet.

Socialnämnden påpekar att stadsdelsnämnderna och vissa facknämnder, men inte socialnämnden, enligt handlingsplanen ska ha en kontaktperson gentemot kommunstyrelsen för arbetet med nationella minoriteters rättigheter. Nämndens särskilda ansvar att stödja och samordna behöver här tydliggöras.

Stadsbyggnadsnämnden anser att handlingsplanen är ett bra kunskapsunderlag samt ger ett bra stöd att stärka och utveckla arbetet för de nationella minoriteterna och det samiska folkets lika rättigheter och möjligheter. Nämnden ser ett behov av att inventera och säkerställa språkkompetens för att kunna tillgodose minoritetslagen

Trafiknämnden delar uppfattningen att grundläggande kunskaper om nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter är av stor vikt för att undvika

diskriminering och rasism, till exempel vid bemötande eller rekrytering av nya medarbetare. Kompetensbaserad rekrytering för att motverka diskriminering används.

Utbildningsnämnden ser positivt på ambitionen att ta steg framåt i arbetet och vill framhålla att arbetet kräver långsiktighet och lyhördhet utifrån de nationella minoriteternas önskemål.

Äldrenämnden framför att kommunstyrelsens ansvar för övergripande samordning och stöd i implementeringen är nödvändig för att underlätta arbetet och för att skapa en stadsgemensam ansats. Det är viktigt att målen följs upp i stadens ordinarie uppföljningssystem.

Överförmyndarnämnden anför att språk- och kulturkompetens hos medarbetarna på överförmyndarförvaltningen kartläggs. De ställföreträdare som överförmyndarförvaltningen rekryterar tillfrågas rutinmässigt om deras språk och kulturkompetens.

Bromma stadsdelsnämnd ställer sig positiv till den föreslagna handlingsplanen och bedömer att den utgör ett viktigt styrdokument för att stärka, utveckla och samordna stadens arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd är positiv till att en handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter tas fram. Nämnden efterfrågar en beskrivning av vad ”ett rättighetsbaserat arbetssätt” innebär i praktiken.

Farsta stadsdelsnämnd uttalar att av tretton definierade resultatmål i handlingsplanen för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter, står stadsdelsnämnderna som särskilt ansvariga för tolv. Nämnden vill lyfta behovet av resurser för att stadens nämnder och bolag ska kunna genomföra och uppnå intentionerna i planen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd ser positivt på att stadsledningskontoret avser att leda, samordna och följa upp det gemensamma uppdraget. Enligt nämnden är det en förutsättning för att de och bolagen ska kunna utveckla sitt arbete.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att det vore bra med ett för staden gemensamt metodstöd för det rättighetsbaserade arbetssättet. Det skulle även underlätta implementeringen av handlingsplanerna som hör till stadens MR-program.

Järva stadsdelsnämnd anför att det anges att staden enligt socialtjänstlagen ska verka för personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska i äldreården. Nämnden ser vikten av att verka för detta, men har samtidigt flera utmaningar med kompetensförsörjningen både avseende utbildning och språk.

Kungsholmens stadsdelsnämnd ser positivt på föreslagen handlingsplan och bedömer att den utgör ett viktigt styrdokument för att stärka, utveckla och samla stadens arbete. Att den innehåller konkreta mål inom MR-programmets fokusområden och tydlig ansvarsfördelning underlättar arbetet på lokal nivå.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd anser att det är viktigt att goda exempel och lärande sprids inom staden, såväl arbetet för nationella minoriteter och urfolket

samernas rättigheter som arbetet för mänskliga rättigheter i stort. Det kan med fördel integreras i befintliga nätverk inom staden.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd instämmer i vikten av att anpassa verksamheter efter målgruppens behov. Nämnden vill däremot lyfta utmaningen att på lokal nivå bedöma och prognosticera efterfrågan kring behovet av anpassade verksamheter. *Skärholmens stadsdelsnämnd* anser att handlingsplanen ger goda förutsättningar att stärka och utveckla stadens minoritetspolitiska arbete. Nämnden vill lyfta sin avdelning förskolas arbete med att främja och synliggöra minoriteternas rätt till sitt kulturliv. Detta sker bland annat genom ett så kallat "traditionsdokument". *Södermalms stadsdelsnämnd* anser att handlingsplanen saknar ett arbetsgivar-perspektiv. Det är bra att arbetet med nationella minoriteter ska integreras i stadens ordinarie styr- och ledningsprocess, vilket bidrar till att frågorna fortsätter vara prioriterade.

Stockholms Stadshus AB anser att handlingsplanen är ett viktigt verktyg. Flera av stadens nämnder har ett särskilt ansvar för att stödja och samordna stadsdelarnas arbete med MR-frågor. Det bör övervägas att utvidga detta ansvar till att även omfatta stöd till stadens bolag, i de fall frågorna ligger nära bolagens ansvarsområden.

Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030 vill lyfta att alla svenska nationella minoriteter har specifika problem för just den specifika gruppen. Behovet av konkreta kunskapsinsatser, synliggörande eller skydd är också olika. Kunskap och dialog med den specifika minoriteten måste därför vara vägledande i alla stadens insatser.

Kommunstyrelsen råd för nationella minoriteters rättigheter anför att det är bra att nämnder och bolag i ordinarie uppföljningsprocesser ska synliggöra resultat och utmaningar i arbetet. Rådet saknar dock skrivningar i handlingsplanen om hur Stockholms stad kommer att agera om bolag och nämnder inte följer handlingsplanen.

Svenska Finlandsinstitutet anser att det är positivt att samarbetet med civilsamhällets aktörer lyfts fram i planen. Att strukturen tydliggör de berörda nämndernas ansvar gällande samråd och konsultationer är värdefullt. Institutet vill betona att biblioteken är viktiga forum för att främja och skydda de nationella minoriteternas språk och kultur.

Länsstyrelsen Stockholm anför att planen saknar en tydlig beskrivning av hur den kopplar an till det rättighetsbaserade arbetssättet. I hänvisning till arbetet med samråd, under fokusområde inflytande och delaktighet, kan det göras en tydligare hänvisning till "strukturerad dialog" som minoritetslagstiftningen förespråkar som metod.

Sametinget ser positivt på att Stockholms stad tar aktiv ställning till hur det minoritetspolitiska arbetet ska bedrivas genom handlingsplanen tillsammans med nationella minoriteter och urfolket samerna för att säkerhetsställa tillgången till deras rättigheter.

Tornedalingar i Stockholm har inga synpunkter på den väl genomarbetade handlingsplanen förutom att de på några ställen vill förtydliga att det ska stå tornedalingar, kväner och lantalaiset.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Sveriges fem nationella minoriteter har under lång tid varit en del av det svenska samhället, men deras möjligheter att utöva sin kultur, tala sitt språk och föra vidare sitt arv till kommande generationer har begränsats och inskränkts av majoritetssamhället. Idag är situationen för de nationella minoriteterna bättre än tidigare, mycket tack vare minoriteternas egen kamp för förändring. Mycket arbete återstår dock innan de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter fullt ut tillgodoses.

Enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska kommuner och regioner anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. I Stockholms stad tillgodoses kravet genom den här handlingsplanen för nationella minoriteter och urfolk.

Handlingsplanen utgår från Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna och bygger på programmets tre fokusområden Kunskap och information, Velfärd och service samt Delaktighet och inflytande. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser har ett ansvar för genomförandet av handlingsplanen.

Stockholms stad har tagit flera viktiga steg på senare år för att stärka arbetet för de nationella minoriteterna och urfolket samerna. Till exempel har staden blivit förvaltningsområde för samiska och meänkieli, utöver finska, och startat förskolan Norrskenet med inriktning samiska och meänkieli. Det pågår också ett arbete med att införa äldreomsorgsverksamhet med inriktning samiska och meänkieli samt aktivitetscenter med aktiviteter för samer och tornedalingar. Staden har även inrättat ett råd för nationella minoriteters rättigheter under kommunstyrelsen för att stärka inflytande och delaktighet samt utvecklat arbetet med konsultationer med samiska företrädare i frågor som rör det samiska folket. Ytterligare exempel på insatser är ett stärkt arbete mot antisemitism i stadens skolor, ett aktivt deltagande i firandet av judiskt liv 250 år och en ny handlingsplan för romsk inkludering som beslutas inom kort.

Mer måste dock göras. I arbetet framåt är det viktigt att staden har en aktuell bild av utbud och efterfrågan inom äldreomsorg och förskola kopplat till de nationella minoriteterna och urfolket samerna samt att staden har kännedom om befintlig personal med språk- och kulturkompetens. Staden behöver även stärka arbetet med modersmålsundervisning i skolan och modersmålsstöd i förskolan för nationella minoriteter, så att fler barn och unga får möjligheten att ta del av sitt språk och sin kultur. För att möjliggöra en revitalisering av språk och kultur är det även viktigt att

synliggöra och främja de nationella minoriteternas språk och kultur i stadens verksamheter och skapa mötesplatser utifrån de nationella minoriteternas behov. I detta arbete är långsiktiga samarbeten med civilsamhället viktigt.

Samråd och konsultation är en central del av stadens arbete för de nationella minoriteterna och ett lagstadgat ansvar. I handlingsplanen lyfts vikten av att stadens nämnder och bolag fortsätter stärka arbetet med delaktighet och inflytande.

Företrädare för de nationella minoriteterna har i samråd lyft att det saknas tillräcklig kunskap inom staden om de nationella minoriteterna, både deras historia och samtida utsatthet för rasism och diskriminering. Att höja kunskapen inom staden är därför en central del av handlingsplanen. Staden har också en viktig uppgift att nå ut till invånare som tillhör de nationella minoriteterna och urfolket samerna med information om deras rättigheter.

I förslaget till handlingsplan har felaktigt angivits att en utvärdering av kommunstyrelsens råd för nationella minoriteter ska redovisas till kommunfullmäktige. Detta har ändrats.

Med denna handlingsplan stärker vi arbetet för nationella minoriteter och urfolk i Stockholms stad och lägger en stark grund för stadens samlade arbete till år 2030.

Bilagor

1. Stockholms stads handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030, remissversion med spårade ändringar, dnr KS 2025/870-50.1
2. Stockholms stads handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030, slutlig version, dnr KS 2025/870-50.2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner, Dennis Wedin och Andrea Hedin (alla M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis bifalla förslag till beslut.
2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
3. Att därutöver anföra

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer.

Det är viktigt att staden säkerställer att nationella minoriteter och urfolket samer har full tillgång till sina rättigheter. Handlingsplanen har en god ansats men brister på en punkt – att uppmärksamma antisemitismens särart. All rasism är naturligtvis helt oacceptabel, men antisemitismens rasistiska och konspiratoriska rötter särskiljer sig från annan rasism. Den tillskriver ofta judar ett hemligt och överdrivet inflytande som ofta förkläs som ”kritik mot makten”, snarare än uppmärksammas som den rasism den faktiskt är. Kollektiv skuld projiceras på alla judar och gränsen mellan judar, judiska institutioner och staten Israel suddas ofta ut – något som vi inte minst sett på Stockholms gator. För att säkerställa den judiska minoritetens rättigheter krävs därför särskild kunskap och åtgärder som blottlägger antisemitismen, inte bara generella antirasistiska verktyg.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 25 mars 2026

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Johan Paccamonti (M), Jan Jönsson, Isabel Smedberg-Palmqvist (båda L), Jonas Naddebo och Kristin Jacobsson (båda C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Linnéa Vinge (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige avslår borgarrådsberedningens förslag till beslut.

2. Därutöver anför följande:

De nationella minoriteternas och samernas rättigheter är redan reglerade i svensk lagstiftning och i internationella överenskommelser. Själva handlingsplanen anger också uttryckligen att dessa rättigheter redan är fastställda i svensk lag och i olika internationella överenskommelser. Det finns därför inte något behov av att bygga ut den kommunala styrningen ytterligare genom ännu ett omfattande styrdokument.

Handlingsplanen är dessutom en del av Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna och kopplas till flera andra handlingsplaner och styrdokument. I dokumentet anges att arbetet ska bedrivas genom ytterligare mål, resultatmål, effektmål, exempel på åtgärder samt återkommande uppföljning. Det riskerar att öka administrationen och flytta fokus från kärnverksamhet till processer, styrning och rapportering.

Utgångspunkten bör vara att alla svenska medborgare och stockholmare ska behandlas lika inför lagen och mötas av samma grundläggande rättigheter, skyldigheter och respekt från det offentliga. Det offentliga ska skydda enskilda från diskriminering och värna lagstadgade rättigheter, men bör vara återhållsamt med att bygga ut särskilda kommunala ordningar som riskerar att förstärka grupptänkande och särbehandling. En sådan utveckling riskerar i förlängningen att uppfattas som orättvis och skapa nya motsättningar mellan grupper. Detta är inte en ändamålsenlig väg för Stockholms stad.

Stockholms stad bör därför fokusera på att upprätthålla gällande rätt, motverka diskriminering generellt och säkerställa ett likvärdigt bemötande i hela den kommunala verksamheten, i stället för att anta ytterligare en handlingsplan som bygger ut administrationen utan att tillföra nya rättsliga skyldigheter.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030 är en av sex handlingsplaner som tillhör Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna.

Handlingsplanen syftar till att stärka stadens arbete med att tillgodose de nationella minoriteterna och urfolket samernas rättigheter och riktar sig till samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Handlingsplanen sträcker sig till år 2030. Det övergripande målet med handlingsplanen är att staden säkerställer att nationella minoriteter och urfolket samerna har full tillgång till sina rättigheter.

I Sverige finns fem erkända nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Samerna är också ett urfolk. De nationella minoriteterna och det samiska folket har särskilda rättigheter kopplat till bland annat språk och kultur samt delaktighet och inflytande i frågor som berör dem. Dessa rättigheter är fastställda både i svensk lag och i olika internationella överenskommelser.

Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030 är ett angeläget styrdokument för att stärka och utveckla stadens minoritetspolitiska arbete som en integrerad del av stadens arbete med de mänskliga rättigheterna.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 juni 2025 har i huvudsak följande lydelse.

I kommunfullmäktiges budget för 2025 anges att stadens arbete för att säkerställa de mänskliga rättigheterna, inklusive de nationella minoriteternas rättigheter, ska intensifieras. De nationella minoriteternas rättigheter ska stärkas genom ökad kunskap och praktisk handling, i nära dialog med representanter för respektive minoritetsgrupp. Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030 är ett viktigt verktyg för att stötta denna intensifiering. Arbetet med nationella minoriteters rättigheter har betydelse för många av verksamhetsområdesmålen i budget och är nära kopplat till verksamhetsområdesmål 3.7 *Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt* och till MR-programmets mål om att *Stockholms stad är en öppen, jämlik och jämställd stad, fri från alla former av diskriminering och rasism*. De nationella minoriteterna och urfolket samernas rättigheter är även en del av stadens demokratiarbete och arbete med att uppnå FN:s globala hållbarhetsmål i Agenda 2030 med fokus på principen *Lämna ingen utanför*.

I Sverige finns fem erkända nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Samerna är också ett urfolk. De nationella minoriteterna och det samiska folket har särskilda rättigheter kopplat till bland annat språk och kultur samt delaktighet och inflytande i frågor som berör dem. Dessa rättigheter är fastställda både i svensk lag och i olika internationella överenskommelser. Staden har även en lagstadgad skyldighet att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

Staden har under en längre tid bedrivit ett aktivt minoritetspolitiskt arbete och vidtagit en rad åtgärder för att stärka de nationella minoriteterna och urfolket samernas tillgång till sina rättigheter. Företrädare för de nationella minoriteterna har dock påtalat att ytterligare insatser krävs såsom att öka medarbetares kunskap om nationella minoriteters rättigheter, historia och utsatthet för olika former av rasism, att stärka arbetet för enskilda att utveckla och bibehålla sin kulturella identitet och att stärka de nationella minoriteternas möjlighet till delaktighet och inflytande.

Handlingsplanens tre fokusområden Kunskap och information, Velfärd och service samt Delaktighet och inflytande utgör grundläggande förutsättningar för att stadens verksamheter ska kunna säkerställa de nationella minoriteterna och urfolket samernas rättigheter. Till varje fokusområde hör ett antal mål som tar sikte på önskvärda förflyttningar bland annat utifrån stadens lagstadgade skyldigheter enligt minoritetslagstiftningen och de synpunkter som har framkommit i samråd med företrädare för de nationella minoriteterna och konsultation med företrädare för det samiska folket.

Inom ramen för fokusområdet Delaktighet och inflytande innehåller handlingsplanen en struktur för de nationella minoriteternas delaktighet och inflytande i Stockholms stad. Strukturen tydliggör de berörda nämndernas ansvar gällande samråd och konsultationer och definierar relevanta begrep. Framtagandet av denna struktur är i linje med uppdraget i kommunfullmäktiges budget för 2025 om att utarbeta en långsiktig planering för delaktighet, inflytande och samråd i staden avseende de nationella minoriteterna.

Stadsledningskontoret kommer fortsätta följa upp alla nämnders och bolagsstyrelsers arbete för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter inom ramen för ordinarie uppföljningsprocess. Utöver detta ska stadsledningskontoret vartannat år göra en bedömning av stadens arbete med mänskliga rättigheter som sammanställs i en rapport till kommunfullmäktige. I arbetet ingår att följa upp Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030.

Sammantaget gör stadsledningskontoret bedömningen att handlingsplanen är ett angeläget styrdokument för att stärka och utveckla stadens minoritetspolitiska arbete som en integrerad del av stadens arbete med de mänskliga rättigheterna.

1.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, förskolenämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, äldre- och äldreomsorgsnämnden, överförmyndarnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby

stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030, Kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter, Diskrimineringsombudsmannen, É Romani Glinda, Finska församlingen i Stockholm, Forum för levande historia, Internationella Romska Evangeliska Missionen (IREM), Göteborgs stad, Institutet för mänskliga rättigheter, Judiska centralrådet, Judiska ungdomsförbundet, Karolinska institutets finska unga, Le Romane Phaka, Länsstyrelsen i Stockholms län, Malmö stad, Met Nuoret (Tornedalingarnas ungdomsförbund), Organisationen för Romsk delaktighet och inkludering, Region Stockholm, Resande och romska kvinnors riksorganisation, Romano Paso, Romers rättigheter i samhället, Romskt stöd och pensionär förening, Sameföreningen i Stockholm, Sametinget, Saminuorra, Stockholms finska förening, Stockholms finska studentförening, Svenska finlandsinstitutet, Svenska samernas riksförbund (SSR), Svenska tornedalingarnas riksförbund, Sverigefinska riksförbundet, Sverigefinska Ungdomsförbundet och Tornedalingar i Stockholm.

Diskrimineringsombudsmannen, É Romani Glinda, Finska församlingen i Stockholm, Internationella Evangeliska Missionen (IREM), Judiska centralrådet, Judiska ungdomsförbundet, Karolinska institutets finska unga, Le Romane Phaka, Met Nuoret (Tornedalingarnas ungdomsförbund), organisationen för Romsk delaktighet och inkludering, Region Stockholm, Resande och romska kvinnors riksorganisation, Romano Paso, Romers rättigheter i samhället, Romskt stöd och pensionär förening, Sameföreningen i Stockholm, Saminuorra, Stockholms finska förening, Svenska tornedalingarnas riksförbund, Stockholms finska studentförening, Svenska samernas riksförbund (SSR), Sverigefinska riksförbundet och Sverigefinska ungdomsförbundet har inte inkommit med svar.

Forum för levande historia, Göteborgs stad, Institutet för mänskliga rättigheter och Malmö stad avstår från att yttra sig.

Innehållsförteckning

Arbetsmarknadsnämnden	13
Exploateringsnämnden.....	15
Fastighetsnämnden	16
Förskolenämnden.....	16
Idrottsnämnden	17
Kulturnämnden	18
Kyrkogårdsnämnden	20
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	20
Servicenämnden	21
Socialnämnden.....	22

Stadsbyggnadsnämnden.....	23
Trafiknämnden	24
Utbildningsnämnden.....	25
Äldrenämnden	26
Överförmyndarnämnden	27
Bromma stadsdelsnämnd.....	28
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd	29
Farsta stadsdelsnämnd	30
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd.....	32
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	32
Järva stadsdelsnämnd	33
Kungsholmens stadsdelsnämnd	35
Norra innerstadens stadsdelsnämnd	36
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	37
Skärholmens stadsdelsnämnd	38
Södermalms stadsdelsnämnd	39
Stockholms Stadshus AB	41
Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030	42
Kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter.....	44
Svenska Finlandsinstitutet.....	45
Länsstyrelsen Stockholms.....	46
Sametinget	48
Tornedalingar i Stockholm.....	48
Reservationer m.m.	49

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2025 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Reservation av Per Rosencrantz m.fl. (M) och Lovisa Lanryd (L), se Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positiv till handlingsplanen för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter. Handlingsplanen utgör ett viktigt dokument för att intensifiera arbetet och att skapa styrning och handlingskraft. Positivt är även att det ges utrymme för nämnder och bolag att själva ta fram adekvata aktiviteter inom ramen för sina verksamhetsområden.

I MR-programmet presenteras både en modell för uppföljning samt ett arbetssätt (rättighetsbaserat arbetssätt). Dessa två presenteras i handlingsplan mot rasism och bör även läggas till samtliga handlingsplaner.

Disposition, rubriksättning och läsbarhet

Förvaltningen välkomnar överlag den höga ambitionsnivån vad gäller utvecklingen av flera handlingsplaner inom området mänskliga rättigheter. Det bör dock uppmärksammas att ett stort Tjänsteutlåtande Dnr KS 2025/870 Sida 3 (4) Yttrande över remiss av handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter. antal parallella planer kan försvåra överblicken över mål och aktiviteter samt bidra till en tungrodd struktur.

Dispositionen skulle kunna göras mer lättillgängligt och konkret genom att samla alla mål och förslag på aktiviteter i ett eget avsnitt. På samma sätt skulle en översyn av rubriksättningen öka läsbarheten. Till exempel kan avsnitt med mycket text delas upp med underrubriker som ger stöd till läsaren. Ett exempel på detta kan vara stycket med rubriken ansvarsfördelning. Där skulle man med fördel kunna ha underrubrikerna alla nämnder och bolagsstyrelser, kommunstyrelsen och kontaktperson.

Resultatmålen som beskrivs i handlingsplanerna tenderar att i vissa avsnitt vara formulerade mer som aktiviteter än resultatmål.

Upphandling och lagrum

Antidiskrimineringsklausulen finns med som krav i samtliga upphandlingar och perspektiv kopplade till nationella minoriteter beaktas på så sätt i våra upphandlingsprocesser. Önskvärt vore utöver detta att upphandlade verksamheter också omfattas av samma krav på inkludering, likabehandling och respekt för rättigheter som stadens egna verksamheter.

De nationella minoriteterna och urfolket samernas rättigheter är fastställda enligt svensk lag, varför arbetsmarknadsförvaltningen gärna ser att lagrummet lyfts än tydligare, exempelvis utifrån egen rubriksättning i bakgrundsavsnittet.

Diskriminering i arbetslivet

De nationella minoriteterna och urfolket samerna är i olika grad drabbade av rasism i arbetslivet. Förvaltningen saknar perspektivet om hur diskriminering på arbetsmarknaden påverkar individens möjlighet att forma sitt eget liv.

Internt arbete

För att säkerställa att handlingsplanernas mål efterlevs efterfrågas en skrivning om vikten av ett internt antidiskrimineringsarbete som genomsyrar stadens medarbetare och den interna strukturen.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 oktober 2025 följande.

1. Exploateringsnämnden beslutar att godkänna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Peter Öberg (L), se reservationer m.m.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret bedömer förslaget till handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter som positivt.

I Sverige finns fem erkända minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Samerna är också ett urfolk. Det framkommer att rasism och diskriminering, också i form av antisemitism, antiziganism och rasism mot samer utgör ett hinder för individer inom dessa grupper att få sina rättigheter tillgodosedda. En av de grundläggande förutsättningarna för att komma till rätta med detta problem är kunskapshöjande insatser.

Stadens Budget 2025 inleds med orden att Stockholm ska vara en stad för alla. I inledningen nämns vidare att arbetet med nationella minoriteters rättigheter ska stärkas på olika sätt. Handlingsplanen innebär att exploateringsnämnden ska formulera egna mål och aktiviteter i enlighet med de utpekade utvecklingsområdena i handlingsplanen och stadens budget inom den egna verksamhetens ramar. De mål som exploateringsnämnden berörs av handlar om att kontorets medarbetare ska ha kunskap om de nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter samt om hur dessa grupper påverkats och påverkas av rasism och diskriminering.

Exploateringsnämndens ordinarie verksamhet berör normalt inte frågor som särskilt berör nationella minoriteter eller urfolket samer. Exploateringsnämnden arbetar med projekt och förvaltning över hela stadens geografi och inom specifika projekt eller områden kan dessa frågor bli aktuella. Genom att tillgodose en grundkompetens inom kontoret kan dessa situationer identifieras, fångas upp och lämpliga åtgärder vidtas där de behövs. Exploateringsnämnden ser positivt på de kunskapsunderlag och utbildningar som redan finns och välkomnar det stöd i frågorna som kommunstyrelsen enligt handlingsplanen ska erbjuda.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2025 följande.

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Hansi Karppinen (L), se Reservationer m.m.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret är positivt till handlingsplanen. Den fokuserar på den rådighet kommunen har och på de sätt som kommunen kan påverka nationella minoriteter och urfolket samernas liv och rättigheter i positiv riktning.

Inom denna handlingsplan berörs kontoret framförallt av aktiviteterna som syftar till att öka medarbetares kunskap och kompetens. Kontoret arbetar idag med att utveckla det interna lärandet, och i detta kommer ingå att ta del av de utbildningar som stadsledningskontoret tar fram inom MR-området.

Handlingsplanen sträcker sig till år 2030. Stadens nämnder och bolagsstyrelser har alltså fyra-fem år på sig att genomföra de förändringar och aktiviteter som är beslutade. För att göra detta på ett effektivt sätt kommer en struktur att behövas, likväl som stadsledningskontorets stöd. En del frågor kan troligen genomföras med liknande arbetssätt för flera handlingsplaner, till exempel de som handlar om att öka medarbetares kunskap och kompetens. Stadsledningskontoret har beställt en övergripande utbildning om mänskliga rättigheter samt två särskilda delar, en om rasism och en om hbtqi. Utbildningen ska vara klar 2025 och stadens förvaltningar ska kunna börja använda sig av denna 2026. Dessa och liknande stöd uppskattas av kontoret.

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2025 följande.

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L) och Sophia Granswed Baat (M), se Reservationer m.m.

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till handlingsplanen och är av uppfattningen att dess struktur med mål och ansvariga nämnder bidrar till tydlighet. Detta kan bidra till att konkretisera och utveckla arbetet för nationella minoriteters och urfolket samernas rättigheter. Förskolenämnden har ansvarsområden inom handlingsplanens samtliga tre fokusområden.

I handlingsplanen skrivs förskolenämnden fram som en av de särskilt ansvariga nämnderna avseende kännedom om befintlig personal med språk och/eller kulturkompetens samt att verka för att stadens behov av språkkompetens tillgodoses. Förskoleförvaltningen menar att formuleringen skulle kunna uppfattas som att förskolenämnden har arbetsgivaransvar för förskolans personal. Förvaltningen stöttar stadsdelsnämnderna i detta arbete men behöver betona stadsdelsförvaltningarnas ansvar för kännedom om befintlig personals språk och/eller kulturkompetens.

Under fokusområde välfärd och service står att Förskolenämnden och äldre- och funktionsnäringsnämnden ansvarar för att sammanställa och följa upp den statistik som insamlas inom deras sakområden av stadsdelsnämnderna. Förvaltningen ser ett behov av förtydligande avseende vilken statistik som åsyftas.

Förvaltningen noterar en skillnad i hur handlingsplaner kopplade till Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna är namngivna. Namnet på handlingsplan för hbtqi-personers rättigheter inkluderar orden lika rättigheter och möjligheter vilket inte ingår i namnet på Handlingsplan för de nationella minoriteterna och urfolket samernas rättigheter. Förvaltningen vill uppmärksamma att detta skulle kunna signalera olika tyngd i rättighetsarbetet. För att handlingsplanerna ska ges lika tyngd, menar förvaltningen att en beskrivning om orsaken till skillnaden i benämning av dessa skulle kunna läggas till.

Sammanfattningsvis menar förvaltningen att handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter kan bidra till att konkretisera och utveckla arbetet. Genom att skriva fram särskilt ansvariga nämnder tydliggörs ansvaret.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 30 september 2025 följande.

Idrottsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Reservation av Hanna Wistrand (L), se Reservationer m.m.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Idrottsförvaltningen ser positivt på stadens arbete för att stärka nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter och möjligheter och att det samlas i ett styrdokument i syfte att stärka och utveckla arbetet.

Kopplingen till Stockholm stads program för de mänskliga rättigheterna (MR-programmet) är tydlig och det är bra att handlingsplanens tre fokusområden följer MR-programmets fokusområden. Det är bra och tydligt att vissa aktiviteter gäller samtliga nämnder och bolag medan vissa aktiviteter gäller särskilt utpekade nämnder. Det tydliggör ansvar och förväntan. Förvaltningen ser även positivt på att insatser exemplifieras då det underlättar för nämndens utvecklingsarbete.

Ett önskemål är att resultatmålen numreras under effektmålen då detta underlättar vid planering och uppföljning.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2025 följande.

1. Kulturnämnden överlämnar kulturförvaltningens och Stadsarkivets tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Reservation av Isabel Smedberg-Palmqvist (L), se Reservationer m.m.

Kulturförvaltningens och Stadsarkivets tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet ställer sig bakom handlingsplanen och ser positivt på att mål och insatser konkretiseras med utgångspunkt i de fokusområden som har identifierats i MR-programmet. Handlingsplanen är ett viktigt styrdokument för att stärka stadens arbete med att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter tillgodoses. Förvaltningarna bedömer att identifierade förflyttningar är relevanta och att föreslagna insatser ligger i linje med förvaltningarnas respektive uppdrag.

MR-programmet med tillhörande sex handlingsplaner innehåller sammantaget många olika perspektiv som ska integreras i det ordinarie arbetet på stadens förvaltningar. För att lyckas är det viktigt med samverkan och samordning av exempelvis kunskapshöjande insatser, informationsinsatser och framtagande av relevant statistik och andra underlag som kan ligga till grund för analyser samt gemensamma metoder och arbetssätt. Stadsledningskontoret bör ta ansvar för att underlätta styrning och uppföljning av handlingsplanernas olika perspektiv och säkra ett intersektionellt perspektiv i stadens samlade arbete för mänskliga rättigheter.

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet framhåller även vikten av stadsövergripande styrning, samordning och vägledning för att denna handlingsplan ska kunna genomföras på ett framgångsrikt sätt. Det gäller till exempel stadsövergripande former och vägledning för samråd, öppna samråd, konsultationer samt forum för barn och ungas delaktighet och inflytande för att säkerställa ett helhetsperspektiv och enhetliga arbetssätt inom staden.

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet har även följande synpunkter och medskick.

Kunskap och information

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet instämmer i att det finns fortsatta behov av insatser för att säkerställa goda kunskaper om de nationella minoriteternas och urfolkets samernas rättigheter och levnadsvillkor bland stadens medarbetare. Samtliga medarbetare inom kulturförvaltningen har tillgång till en digital utbildning om de nationella minoriteterna utifrån bibliotekets uppdrag. Kunskapshöjande insatser genomförs löpande, men i olika omfattning beroende på verksamhet. Den

stadsövergripande utbildning som finns idag, och som Stadsmuseet är med och arrangerar, riktar sig till chefer och strateger. Den bör kompletteras med en stadsövergripande utbildning för samtliga medarbetare. En sådan utbildning skulle bidra till att höja kunskapen bland stadens medarbetare om de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter, historia och utsatthet.

Kulturnämnden lyfts som en av flera nämnder fram som särskilt ansvarig för att bevaka och informera om utbudet av utbildningar och stödmaterial samt vid behov utveckla nya kunskaphöjande insatser. Det bör förtydligas att detta ansvar gäller utbildningar, stödmaterial och kunskaphöjande insatser inom nämndernas respektive ansvarsområden.

Välfärd och service

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet genomför olika typer av insatser för att synliggöra och främja de nationella minoriteternas språk och kultur i linje med handlingsplanens mål. Det handlar både om insatser riktade till minoriteterna och insatser riktade till allmänheten. Förvaltningarna instämmer i att en ökad långsiktighet i samarbetet mellan staden och civilsamhället är en framgångsfaktor i detta arbete. Insatser för att främja nationella minoriteters organisering och civilsamhälle bör i första hand riktas till de grupper som uttrycker behov av att stärka sin organisering.

De nationella minoriteterna är en av folkbibliotekens prioriterade målgrupper enligt Bibliotekslag (2013:801). Stadens bibliotek arbetar med att synliggöra de nationella minoriteterna och minoritetsspråken som en integrerad del av den ordinarie verksamheten. Exempelvis genomförs programverksamhet såsom bokcirklar, författarsamtal och sagostunder för barn med koppling till de nationella minoritetsspråken. Biblioteken gör urval och inköp av medier på de nationella minoritetsspråken och uppmärksammar högtids- och minnesdagar. Barnens första bok erbjuds på finska, meänkieli och samiska genom ett pilotprojekt på fyra bibliotek. Biblioteken arbetar systematiskt för att nå ut med bibliotekets erbjudande till de nationella minoriteterna och urfolket samerna.

Kulturförvaltningen fördelar kulturstöd till sverigefinska, samiska och tornedalska föreningar för kulturaktiviteter som stärker språken finska, samiska och meänkieli. Kulturförvaltningen ger även stöd till minnesceremonier som arrangeras av de judiska och romska minoriteterna i samband med Förintelsens minnesdag.

Stadens museer och arkiv skapar genom sina verksamheter möjligheter att lära av historien och lyfter fram de nationella minoriteterna och urfolket samerna i utställningar, programpunkter och vandringar. Två exempel är Stadsmuseets vandring om de nationella minoriteternas historia i Stockholm och en ny digital stadsvandring om unga judar i sekelskiftets Stockholm.

Stadsarkivet spelar en viktig roll i att belysa stockholmarnas liv och samhällsstrukturer, både genom att sprida kunskap om historiska skeenden som påverkat samhällets utveckling och genom att skapa strukturer för bevarande av

information för framtida forskning. Stadsarkivet arbetar kontinuerligt med att öka kunskapen om alla former av rasism och diskriminering, lyfta fram grupper som varit underrepresenterade genom historien i skolmaterial och publika program samt belysa historiska skeenden som har påverkat de nationella minoriteterna. Kulturskolan möjliggör för unga som tillhör de nationella minoriteterna att berätta sin historia genom att skapa konst, poddar och film.

Delaktighet och inflytande

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet ser positivt på handlingsplanens ambition att tydliggöra stadens arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas och urfolket samernas rätt till delaktighet och inflytande. Staden saknar idag former för delaktighet och inflytande som riktas särskilt till barn och unga som tillhör en nationell minoritet. Kulturförvaltningen och Stadsarkivet efterlyser en stadsövergripande samordning av ett sådant forum.

Förvaltningarna efterlyser också en stadsövergripande styrning, samordning och vägledning i hur samråd, öppna samråd och konsultationer ska utformas samt hur de relaterar till kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter. Den struktur som handlingsplanen presenterar bedöms inte vara tillräcklig. Det kan leda till att förvaltningar arbetar på olika sätt, vilket skapar en otydlighet gentemot målgrupperna. Kulturförvaltningen och Stadsarkivet anser att stadsledningskontoret bör ha det samordnande ansvaret även för de öppna samråden för att säkra ett stadsövergripande perspektiv i dialogen med invånarna.

Kulturnämnden lyfts tillsammans med utbildningsnämnden fram som särskilt ansvarig för att utveckla och använda former för delaktighet och inflytande för barn och unga som tillhör en nationell minoritet. Det bör förtydligas att detta ansvar gäller inom nämndernas respektive ansvarsområden.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 1 oktober 2025 följande.

Kyrkogårdsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen

Kyrkogårdsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Kyrkogårdsförvaltningen ställer sig positiva till handlingsplanen och delar kommunstyrelsens uppfattning om vikten av att anta ett program som ska stärka och utveckla stadens minoritetspolitiska arbete som en integrerad del av stadens arbete med de mänskliga rättigheterna.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 30 september 2025 följande.

Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Elin Hjelmestam (L), se Reservationer m.m.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen anser att handlingsplanen utgör en god utgångspunkt för nämnders och bolagsstyrelserns arbete för att tillgodose de nationella minoriteterna och urfolket samernas rättigheter. Att målen följer samma struktur som det övergripande MR-programmets fokusområden skapar också kontinuitet och bidrar till ökad tydlighet. Att målen är tämligen generellt formulerade ökar också möjligheten för stadens respektive verksamheter att hitta lämpliga tillämpningar inom sina respektive verksamhetsområden. Miljöförvaltningen anser också att det är klokt att uppföljningen av arbetet ska utgå från stadens ordinarie processer och ledningssystem, vilket minskar risken för onödig administrativ påbyggnad.

Serviceenämnden

Serviceenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 30 september 2025 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Serviceförvaltningen anser att det är positivt med handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter eftersom det konkretiserar arbetet för att nå målsättningen om att staden säkerställer att nationella minoriteter och urfolket samerna har full tillgång till sina rättigheter samt att handlingsplanen stödjer implementeringen av MR-programmet.

Förvaltningen instämmer i att mål skapar tydlighet och anser att det är bra att det finns en flexibilitet i att nämnder och att bolagsstyrelser skapar sina egna aktiviteter. Implementeringen kan dock stärkas ytterligare om införandet ges som budgetaktivitet i kommande budget för staden. Budgetaktiviteter ger förstärkta gemensamma styrsignalerna i vilket underlättar både styrning, uppföljning och tillämpning samt samverkan. För att få genomslag för handlingsplanerna, och MR-programmet, är det bra och strategiskt viktigt att kommunstyrelsen fortsatt har det övergripande ansvaret för samordning, stöd och uppföljning i implementeringen.

Gällande mål två och delmålet att ”stadens verksamheter har kännedom om befintlig personal med språk och/eller kulturkompetens samt verkar för att stadens behov av språkkompetens tillgodoses” är serviceenämnden tillsammans med andra nämnder särskilt ansvarig. Kontaktcenter Stockholm kan informera om verksamheter i staden som har äldreomsorg och förskola på nationella minoritetsspråk och/eller med en kulturell inriktning. Kontaktcenter har flertalet medarbetare med språkkompetens

inom olika språk och språkkunskaper är i regel en merit vid rekrytering. I dagsläget saknas en samlad översikt av medarbetares kunskaper i de nationella minoritetsspråken, i enlighet med handlingsplanens mål. Kontaktcenter Stockholm uppmanar medarbetare att dela sina språkkunskaper på intranätet. Däremot kan inga särskilda register föras eftersom det skulle bryta mot Dataskyddsförordningen. Förvaltningen ser positivt på samverkan för att stärka arbetet med minoritetsspråken och för att nå målsättningen. Ett konkret förslag är att skapa en ”språkkompetens-pool” eller en liknande lösning som gör det möjligt att använda språkresurser brett i staden. Avgörande är dock att en sådan lösning bygger på samtycke och frivillighet från medarbetarna och att den utformas så att den inte strider mot förordningen.

Förvaltningen ser möjligheter att informationsdelande av statistik, analys och kännedom om invånarens behov med de förvaltningar och bolag som nyttjar servicenämndens tjänster kan utvecklas ytterligare. Det kan underlätta implementering och uppföljning av samtliga handlingsplaner som tillhör MR-programmet. Värt att notera är att serviceförvaltningen är en intäktsfinansierad verksamhet och eventuellt nytillkomna uppdrag bör hanteras inom ordinarie process för uppdrag och prislista som finns etablerad mellan kommunstyrelsen och servicenämnden.

Förvaltningen vill även föreslå att konkreta mätmetoder tas fram som kan användas i uppföljningen av handlingsplanerna hos förvaltningar och bolag. Mätningar skapar framdrift och kan användas för att säkerställa måluppfyllelse.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2025 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Anne-Lie Elfván (L) och Andrea Hedin m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Ersättningsutlåtande av Maurice Forslund (KD), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till den föreslagna handlingsplanen för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030. Arbetet med en öppen, jämställd stad fri från diskriminering och rasism behöver prioriteras och vara likställt i hela staden.

Sammanlagt tas sex olika handlingsplaner fram kopplat till MR-programmet, vilket innebär ett stort antal styrdokument för stadens verksamheter att förhålla sig till, och många olika mål att arbeta med och följa upp. Förvaltningen håller med om vikten av att lyfta fram olika perspektiv i MR-arbetet, men efterlyser samtidigt stadsövergripande samordning och stöd i implementering och uppföljning av MR-programmet och tillhörande handlingsplaner.

Ansvarsfördelning av handlingsplanen gör gällande att socialnämnden, förskolenämnden och äldre- och barnnämnden har ett särskilt ansvar att stödja och samordna stadsdelsnämndernas arbete med målen inom sina respektive verksamhetsområden. Uppdraget gynnas av att få ytterligare tydlighet i vad som ingår och hur uppdraget ska utföras.

Stadsdelsnämnderna och vissa facknämnder, men inte socialnämnden, ska enligt handlingsplanen ha en kontaktperson gentemot kommunstyrelsen för arbetet med nationella minoriteters rättigheter. Socialnämndens särskilda ansvar att stödja och samordna, men utan krav på kontaktperson, behöver tydliggöras. Förvaltningen delar handlingsplanens syn att en förutsättning för att stadens medarbetare ska kunna arbeta i enlighet med program och handlingsplaner är att de har tillräcklig kunskap om mänskliga rättigheter. Förvaltningen anser att det är viktigt med en central utbildning som är flexibel för att säkerställa att alla medarbetare har relevant kunskap och information i ett övergripande perspektiv. Dessa utbildningar behöver kompletteras utifrån verksamheters olika förutsättningar och behov. Det är också betydelsefullt att staden följer upp att utbildningen genomförs och vilka effekter utbildningen får.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 oktober 2025 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden godkänner kontorets utlåtande som svar på remissen.
2. Stadsbyggnadsnämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Reservation av Björn Ljung (L), Mikael Blomstrand (C) och Johan Nilsson m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V), och Cecilia Obermüller (MP), se Reservationer m.m.

Ersätтарыttrande av Mikael Valier Furtenbach (KD), se Reservationer m.m.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret anser att handlingsplanen är ett bra kunskapsunderlag samt ger ett bra stöd att stärka och utveckla stadens bolag och nämnder i arbetet för de nationella minoriteterna och det samiska folkets lika rättigheter och möjligheter.

Stadsbyggnadskontoret instämmer i handlingsplanens vikt på ökad kunskap och utbildning.

Stadsbyggnadsnämnden står utpekad som särskilt ansvarig under välfärd och service; mål 2: Service, förskola och äldreomsorg erbjuds på nationella minoritetsspråk och ger de nationella minoriteterna möjlighet att upprätthålla och utveckla sin kulturella identitet och resultatmålet Stadens verksamheter har kännedom om befintlig personal med språk och/eller kulturkompetens samt verkar för att stadens behov av

språkkompetens tillgodoses. Enligt lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk har enskilda rätt att använda finska, meänkieli och samiska i muntliga och skriftliga kontakter med staden i ärenden där den enskilda är part. På stadsbyggnadskontoret kan det till exempel handla om handläggning av ansökan om bygglov. Kontoret ser ett behov av att inventera och säkerställa att språkkompetens finns, internt eller externt, för att kunna tillgodose minoritetslagen.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 oktober 2025 följande.

1. Trafiknämnden beslutar att överlämna trafikkontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Sara Svanström (L), se Reservationer m.m.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 juni 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret välkomnar att arbetet med stadens program för mänskliga rättigheter stärks genom med sex handlingsplaner, där handlingsplanen för nationella minoriteter och urfolkets samernas rättigheter 2030 är en. Handlingsplanen konkretiserar på ett bra sätt hur stadens praktiska arbete kan genomföras för att uppnå det övergripande målet om att säkerställa att nationella minoriteter och urfolket samerna har full tillgång till sina rättigheter. Målformuleringarna är överlag tydliga med konkreta potentiella åtgärder för att uppnå dessa.

Trafikkontoret konstaterar samtidigt att trafiknämndens verksamhet har få direkta och tydliga beröringspunkter med handlingsplanens innehåll. Detta bekräftas också genom att trafiknämnden inte pekas ut som särskilt ansvarig förvaltning i handlingsplanen utöver de sammanhang där stadens samtliga nämnder och bolagsstyrelser pekas ut. Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, som nämns i handlingsplanen, har till exempel mer konkreta kopplingar till kontorets arbete och därmed till hur kontoret bidrar till att staden uppfyller de mänskliga rättigheterna. Trafikkontoret delar uppfattningen av att grundläggande kunskaper om nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter är av stor vikt för att undvika diskriminering och rasism, till exempel vid bemötande i olika sammanhang eller vid rekrytering av nya medarbetare. Kontoret använder också kompetensbaserad rekrytering för att motverka diskriminering. Kompetensbaserad rekrytering innebär bland annat att det personliga brevet inte är grund för urval och att kompetensbaserade strukturerade intervjufrågor som matchar kompetensprofilen används för att utvärdera samtliga kandidater på samma sätt. Trafikkontoret arbetar kontinuerligt med att säkerställa att alla medborgare bemöts på ett likvärdigt och professionellt sätt, oavsett ursprung eller förmåga. Stadens kommunikationsprogram anger att all kommunikation i staden ska utgå från svenska språket och att förvaltningar och bolag utifrån behov kan avgöra om fler språk behövs. Som

komplement till svenska använder kontoret i viss utsträckning engelska, både i skriftlig och muntlig kommunikation. Skulle behov av att använda minoritetsspråk uppstå är kontorets ambition att tillgodose detta på lämpligt sätt. Vad gäller kunskapshöjande insatser välkomnar kontoret att ett antal nämnder tillsammans med kommunstyrelsen ges ett särskilt ansvar för att bevaka och informera om utbudet av utbildningar och stödmaterial och vid behov utvecklar nya kunskapshöjande insatser. Kontoret ser fram mot att få ta del av vad detta arbete leder till och är redo att genomföra relevanta insatser gentemot kontorets medarbetare. Kontoret delar uppfattningen av att grundläggande kunskaper om nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter är av stor vikt för att undvika diskriminering och rasism, till exempel vid bemötande i olika sammanhang eller vid rekrytering av nya medarbetare. Kontoret arbetar kontinuerligt med att säkerställa att alla de medborgare vi har kontakt med bemöts på ett likvärdigt och professionellt sätt, oavsett ursprung eller förmåga.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 oktober 2025 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Det framgår av skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och läroplanerna att elever har rätt till en skolgång fri från diskriminering och kränkande behandling. Normmedvetenhet, arbete mot kränkande behandling och arbete mot rasism är högt prioriterade områden i stadens skolor och på central förvaltning. Utbildningsförvaltningen har flera pågående och kommande aktiviteter inom de områden som handlingsplanen berör.

Utbildningsförvaltningen ser positivt på ambitionen att ta steg framåt i arbetet och vill framhålla att arbetet kräver långsiktighet och lyhördhet utifrån de nationella minoriteternas önskemål.

Vidare föreslår utbildningsförvaltningen att det intersektionella perspektivet genomgående ska bli tydligare i hela handlingsplanen. Ett intersektionellt perspektiv kan visa hur olika maktordningar och diskrimineringsgrunder påverkar och överlappar varandra. Det kan vara ett stöd och ett verktyg vid implementeringen av handlingsplanerna som hör till MR-programmet.

Utbildningsförvaltningen ser även en i att intentionen med ett samlat MR-program försvåras av att viktiga frågor delas upp i flera handlingsplaner och vill därför framhålla att det är viktigt att göra dokumenten begripliga för verksamheterna, till

exempel genom konkreta sammanhållna mål och prioriteringar bland de uppdrag som finns i handlingsplanerna. Samtidigt anser förvaltningen också att staden bör komplettera handlingsplanen med en konsekvensanalys av förslagets ekonomiska och administrativa påverkan för verksamheterna.

Utbildningsförvaltningen välkomnar att kommunstyrelsen får det övergripande uppdraget att samordna, stötta och följa upp implementeringen av handlingsplanen.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av kommunstyrelsen i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2025 följande.

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om förslaget till handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030 och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Reservation av Margita Jacobsson (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Nike Örbrink (KD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Thomas Wihlman (C), se Reservationer m.m.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på tydlig styrning och riktning för stadens arbete med nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter. För att arbetet ska vara hållbart och långsiktigt är det viktigt med stadsgemensamma mål och förväntade förflyttningar men med flexibilitet för nämnder och bolagsstyrelser att själva forma lämpliga aktiviteter utifrån sina ordinarie processer. Att kommunstyrelsen ansvarar för övergripande samordning och stöd i implementeringen är nödvändigt för att underlätta arbetet och för att skapa en stadsgemensam ansats. Vidare anser förvaltningen att det är viktigt att målen följs upp i stadens ordinarie uppföljningssystem.

Förvaltningen har en generell farhåga om att det kommer att finnas för många handlingsplaner. Många olika styrdokument kan försvåra för nämnder att identifiera den sammansatta effekten av de olika diskrimineringsgrunderna. Förvaltningen önskar därför en stadsgemensam, för vissa grupper obligatorisk, utbildning som säkerställer grundläggande kunskaper om mänskliga rättigheter och belyser de berörda minoriteternas historia, utsatthet och utmaningar för att få sina rättigheter

tillgodosedda. På detta sätt kan staden också synliggöra och motarbeta strukturell rasism och den diskriminering som målgrupperna vittnar om.

Vidare bedömer förvaltningen att det är viktigt att kommunstyrelsen samordnar stadens fortsatta arbete med en del praktiska frågor, såsom att ta fram konkreta exempel på rättighetsbaserade och normkritiska arbetssätt och skapa samsyn om motiverade avgränsningar, exempelvis vilken typ av frågor och ärenden som särskilt berör målgrupperna, vad som menas med inflytande och hur återkoppling kan lämnas efter ett öppet samråd. Samordning skulle stärka möjligheten för nämnder och bolagsstyrelser att arbeta utifrån likvärdiga bedömningar och fördjupa förståelsen för stadens samlade arbete med mänskliga rättigheter. Därmed skulle staden också kunna bemöta målgrupperna på samma sätt i likvärdiga ärenden.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 september 2025 följande.

Överförmyndarnämnden godkänner överförmyndarförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Överförmyndarförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Principen om att ingen ska lämnas utanför är den bärande för hela nämndens verksamhet. Det handlar om värderingar som ska präglade det dagliga arbetet och omfattas av alla anställda. För att säkerställa detta genomförs introduktion av nyanställda, utbildningar i medarbetarskap och diskussioner på enhets och arbetsplatsträffar.

En grundläggande värdering om alla människors lika värde ligger till grund för allt arbete i nämnden. Det är viktigt att skapa förutsättningar för alla människor att utvecklas till sitt bästa jag oavsett etnisk tillhörighet.

Överförmyndarnämnden har ett mål som den är särskilt ansvarig för i handlingsplanen: Velfärd och service, mål 2. verksamheter har kännedom om befintlig personal med språk och/eller kulturkompetens samt verkar för att stadens behov av språkkompetens tillgodoses.” Det särskilda ansvaret delas med kommunstyrelsen, förskolenämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och socialnämnden samt stadsdelsnämnderna.

Språk och kulturkompetens hos medarbetarna på överförmyndarförvaltningen kartläggs rutinmässigt. De ställföreträdare som överförmyndarförvaltningen rekryterar tillfrågas rutinmässigt om deras språk och kulturkompetens. Vidare arbete med att rekrytera fler ställföreträdare med de efterfrågade språk och kulturkompetenserna kommer kräva resurser för marknadsföring.

Överförmyndarförvaltningen ser fram emot att få uppdaterade riktlinjer för sitt arbete med nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 6 november 2025 följande.

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Hanna Wistrand (L) och Johan Duvdahl (C), se Reservationer m.m.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till den föreslagna handlingsplanen och bedömer att den utgör ett viktigt styrdokument för att stärka, utveckla och samordna stadens arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter. Handlingsplanens fokusområden har en tydlig koppling till verksamhetsområdesmål 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt. Förvaltningen bedömer vidare att handlingsplanen ligger i linje med pågående arbete för att stärka de mänskliga rättigheterna och det systematiska kvalitetsarbetet, vilket alltid ska utgå från alla stockholmares bästa och behov.

Förvaltningen ser även att implementeringen av samtliga handlingsplaner kopplade till MR-programmet kan bidra till att öka verksamheternas kunskaper om inkluderande och normkritiska arbetssätt. Detta kan i sin tur stärka invånarnas upplevelse av att bli väl bemötta och delaktiga i beslut som berör dem, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Handlingsplanens tre fokusområden, Kunskap och information, Velfärd och service samt Delaktighet och inflytande, utgör centrala förutsättningar för att stadens verksamheter ska kunna säkerställa de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter. Varje fokusområde innehåller mål som tar sikte på önskvärda utvecklingsinsatser, bland annat utifrån stadens lagstadgade skyldigheter enligt minoritetslagstiftningen och de synpunkter som framkommit i samråd med företrädare för de nationella minoriteterna samt genom konsultation med representanter för det samiska folket.

Målen i handlingsplanen bedöms bidra till en tydlig styrning av arbetet, samtidigt som de ger förvaltningarna flexibilitet att inom sina respektive verksamhetsområden utarbeta aktiviteter för att uppnå målen. Förvaltningen konstaterar att handlingsplanen saknar ett tydligt arbetsgivarperspektiv. Staden har som arbetsgivare en central roll i arbetet med mänskliga rättigheter och i att förebygga diskriminering. Att vara en god arbetsgivare är ett prioriterat område i nämndens verksamhetsplan, liksom att främja lokal demokrati där frågor om delaktighet och inflytande ingår. Avsaknaden av ett

arbetsgivarperspektiv innebär en risk för att staden förlorar ett helhetsgrepp i det strukturella arbetet för nationella minoriteter. Om detta perspektiv inte ska ingå i handlingsplanen bör avgränsningen motiveras och dokumentet tydliggöra hur frågorna hanteras inom andra delar av stadens organisation.

Förvaltningen bedömer det som positivt att arbetet med nationella minoriteter integreras i stadens ordinarie styr- och ledningsprocess samt att uppföljningen ska ske inom ramen för den ordinarie uppföljningsstrukturen. Detta bedöms bidra till att frågorna fortsatt hålls prioriterade inom stadens verksamheter.

Barnrättsanalys

Förvaltningen bedömer att handlingsplanen bidrar till att stärka stadens arbete med att uppfylla barnkonventionen och säkerställa alla barns rättigheter. Enligt barnkonventionen har alla barn, oavsett bakgrund, rätt att behandlas med respekt, komma till tals och få samma skydd och möjligheter oavsett kön, hudfärg, ursprung, religion eller annan egenskap. Förvaltningen konstaterar att staden i dagsläget saknar särskilda former för delaktighet och inflytande som riktar sig till barn och unga tillhörande nationella minoriteter. Rapporter och vägledningar från Barnombudsmannen samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor framhåller vikten av att arbetet med delaktighet och inflytande anpassas till barns och ungas förutsättningar och behov för att säkerställa deras rättigheter enligt såväl minoritetslagen som barnkonventionen.

Jämställdhetsanalys

Handlingsplanen omfattar både kvinnor och män och bedöms bidra till stadens övergripande arbete för mänskliga rättigheter och jämställdhet. Åtgärder som syftar till att stärka arbetet med de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter är grundläggande i ett demokratiskt samhälle. Förvaltningen bedömer att handlingsplanen kan medföra positiva effekter för målgruppen, oavsett kön.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 oktober 2025 följande.

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Reservation av Peter Backlund (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Christina Peterson (C), se Reservationer m.m.

Enskede-Årsta- Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen är positiv till att en handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter tas fram. Att den innehåller konkreta mål inom MR-

programmets fokusområden och tydlig ansvarsfördelning underlättar arbetet på lokal nivå. Det är också fördelaktigt att exempel på aktiviteter inom de olika fokusområdena anges.

Stadsdelsförvaltningen har bara en synpunkt på handlingsplanen. Eftersom det anges att en central metod för genomförandet av handlingsplanen är att utveckla ett ”rättighetsbaserat arbetssätt”, hade det varit bra att förtydliga vad det innebär.

Jämställdhetsanalys

Handlingsplanen ligger i linje med de nationella jämställdhetsmålen om en jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha lika stort inflytande i stadens verksamheter.

Barnrättsperspektiv

Handlingsplanen går i linje med artikel 12 i barnkonventionen om att barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet, artikel 17 om barns rätt att få tillgång till information och särskilt artikel 30 om att barn som tillhör etniska, religiösa eller språkliga minoriteter, eller ett urfolk, har rätt till sitt språk, sin kultur och sin religion.

För att möta barnets rättigheter har stadsdelsförvaltningen en öppen förskola med finsk verksamhet en eftermiddag i veckan. Vidare används så kallade språkväskor med material om och för nationella minoriteter inom förskolan.

Tillgänglighet

För att tillgängliggöra information om nationella minoriteters rättigheter och vad stadsdelsförvaltningen erbjuder, informerar stadsdelsförvaltningen varje år i EÅV-bladet och i lokaltidningen Mitti. Stadens broschyr om nationella minoriteters rättigheter finns bland annat i receptionen i förvaltningshuset och på Medborgarkontoret. De öppna förskolorna har så kallade minoritetsväggar med information

Äldreperspektiv

Denna handlingsplan har även koppling till Handlingsplan för en äldrevänlig stad. I båda handlingsplanerna är delaktighet och inflytande viktiga områden. Inom välfärd och service finns stadsdelsförvaltningens mötesplatser för seniorer, med bland annat caféverksamhet i samverkan med Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar, som bidrar till social inkludering.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2025 följande.

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen
2. Ärendet justeras omedelbart.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till att stadsledningskontoret tagit fram ett förslag till handlingsplan för att stärka nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter i Stockholms stads verksamheter. Handlingsplanen ligger väl i linje med stadens program för mänskliga rättigheter och konkretiserar på ett tydligt sätt hur stadens nämnder och bolag förväntas arbeta för att nå målen i programmet. Förvaltningen ställer sig bakom de ambitioner som beskrivs i handlingsplanen och anser att det är viktigt att alla stadens verksamheter arbetar för att säkerställa stockholmarnas tillgång till de mänskliga rättigheterna.

Förvaltningen uppskattar att uppföljningen har förtydligats och att styrmodellen för MR-programmets handlingsplaner nu tydligt sammankopplas med stadens ordinarie processer. Förvaltningen vill dock lyfta antalet målsättningar som formuleras i handlingsplanen. I handlingsplanen står att ”Målen i handlingsplanen pekar på förflyttningar som staden förväntas göra. Några mål är tydligare riktade mot vissa verksamheter, nämnder och bolagsstyrelser än andra. Varje resultatmål i handlingsplanen innehåller information om särskilt ansvariga nämnder och bolagsstyrelser. Många mål kräver samverkan mellan flera nämnder och/eller bolagsstyrelser.”

Av tretton definierade resultatmål i handlingsplanen för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter, står stadsdelsnämnderna som särskilt ansvariga för tolv. Inom ramen för det samlade MR-programmet finns just nu fyra handlingsplaner, inom kort sex, som alla ställer separata förväntningar på verksamheten. Enbart i de tre handlingsplaner som nu är på remiss finns 40 – av totalt 44 – mål som stadsdelsnämnderna förväntas förhålla sig till. Förvaltningen vill i det här sammanhanget lyfta fram behovet av resurser för att stadens nämnder och bolag ska kunna genomföra och uppnå intentionerna i handlingsplanerna.

I handlingsplanen står att ”Stadens verksamheter undersöker behov av, utvecklar och utvärderar målgruppsanpassade arbetssätt” med förtydligandet att ”De anpassningar som är lämpliga att genomföra inom en verksamhet beror på den specifika verksamhetens karaktär, samt målgruppens behov och förutsättningar. Det behöver identifieras vid varje förvaltning och gemensamt med målgruppen.” I frågan om nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter, rör det i praktiken små målgrupper som inte är möjliga att kartlägga över tid eftersom att den typen av data inte lagligt går att samla in. Förvaltningen önskar därför konkret stöd i att göra målgruppsanalyser och behovsinventeringar för att kunna prioritera rätt på lång sikt. Förvaltningen önskar också en tydlighet kring vilka satsningar som förväntas göras lokalt i stadsdelen, respektive gemensamt i staden.

Vidare ser förvaltningen gärna ett förtydligande av vad det innebär för verksamheterna på stadsdelsnämnds nivå att Stockholms stad har särskilda skyldigheter kopplade till de nationella minoritetsspråken inom förskola, äldreomsorg och ärendehandläggning, såväl som att Stockholms stad är förvaltningsområde för

finska, meänkieli och samiska, och att staden är skyldig att på begäran erbjuda äldreomsorg på jiddisch och romani chib om det finns befintlig personal som behärskar språket. Ett förtydligande önskas särskilt kring vilken verksamhet stadsdelen är skyldig att erbjuda, respektive kunna hänvisa till, och i så fall var den hänvisningen ska ske.

I handlingsplanens bakgrundstext kan en redigering behövas i relation till den nya socialtjänstlagen.

Nämnden vill särskilt lyfta vikten av att det finns och tas fram utbildningar och material som ger stöd i nämnders och bolags fortsatta arbete. Nämnden uppskattar att fackförvaltningarna får ett särskilt ansvar för att bevaka och informera om utbudet av utbildningar och stödmaterial, och vid behov utveckla nya kunskapshöjande insatser och informationsmaterial efter målgruppens behov.

Handlingsplanen för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter bedöms kunna bidra positivt till att stärka stadens arbete med mänskliga rättigheter. Det bedöms även kunna ha en positiv effekt på såväl barn som att bidra till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Arbetet med det föreslagna programmet bedöms inte innebära några miljö- eller klimatkonsekvenser.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 oktober 2025 följande.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar att staden samlar sitt arbete för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter i en handlingsplan och att planen ger en tydlig riktning hur stadens nämnder och bolag ska arbeta för att säkerställa dessa rättigheter.

Förvaltningen ser positivt på att stadsledningskontoret avser att leda, samordna och följa upp det gemensamma uppdraget, enligt förvaltningen är det en förutsättning för att nämnderna och bolagen ska kunna utveckla sitt arbete.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 oktober 2025 följande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens yttrande över remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Reservation av Fatima Nur (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Saad Gourrada (C), se Reservationer m.m.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att handlingsplanen på ett tydligt sätt beskriver resultatmål inom de olika fokusområdena och ger exempel på insatser och aktiviteter för förflyttningar i riktning mot stadens övergripande effektmål. Det är även positivt att insatser och aktiviteter kan kopplas till flera verksamhetsområdesmål i stadens budget.

I handlingsplanen beskrivs att en central metod för att genomföra arbetet med att säkerställa att de nationella minoriteternas och samernas rättigheter tillgodoses är att utveckla ett rättighetsbaserat arbetssätt. På stadens intranät finns länsstyrelsernas metodstöd för ett rättighetsbaserat arbetssätt. Metodstödet är väl genomarbetat och beskriver bland annat de tre grundprinciperna och tillämpningen av arbetssätt men utgår till stora delar från länsstyrelsernas organisation och uppdrag. Förvaltningen anser att det vore bra med ett för staden gemensamt metodstöd för det rättighetsbaserade arbetssättet. Det skulle även underlätta implementeringen av handlingsplanerna som hör till stadens MR program.

Järva stadsdelsnämnd

Järva stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 oktober 2025 följande.
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens yttrande över remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Patrick Amofah (C), se Reservationer m.m.

Järva stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är överlag positiv till handlingsplanen och sättet som den konkretiserar vad förvaltningen förväntas göra i det fortsatta arbetet med att säkerställa de nationella minoriteterna och urfolkets samernas rättigheter.

Förvaltningen ser positivt på sättet som handlingsplanen förtydligar vilka andra lagar (förutom minoritetslagstiftningen) som reglerar stadens verksamheter och som innehåller bestämmelser med relevans för de nationella minoriteternas rättigheter så som Språklagen (2009:600), Skollagen (2010:800), Socialtjänstlagen (2001:453) och Bibliotekslagen (2013:801).

I handlingsplanen anges att staden enligt socialtjänstlagen ”ska verka för att det finns personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska där detta behövs i omvårdnaden om äldre människor”. Förvaltningen ser vikten av socialtjänstverksamheterna verkar för att det finns personal med dessa språkkunskaper. Förvaltningen har samtidigt flera utmaningar med kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen idag (både avseende utbildning och

språkkunskaper). För att säkerställa efterlevnaden av den här bestämmelsen i socialtjänstlagen anser förvaltningen att staden i större utsträckning behöver anta ett helhetsperspektiv och hitta gemensamma arbetssätt och lösningar för att möta dessa kunskapsbehov. Det här är konkretiserat också vad berörda fackförvaltningar och stadsdelsförvaltningar kan samarbeta kring i genomförandet av handlingsplanen. Därtill skulle handlingsplanen, särskilt med tanke på fokusområdet Kunskap och information, kunna förtydliga kopplingen mellan MR-arbete och kompetensförsörjningsarbetet i stadens verksamheter. MR-program och tillhörande handlingsplaner kan till exempel bli ett viktigt underlag i kompetensanalysen som är en del av arbetet med att ta fram kompetensförsörjningsplaner.

I handlingsplanen anges att det i samråd med de nationella minoriteterna har lyfts att det på grund av en lång "språkbytesprocess" finns många personer som inte behärskar minoritetsspråk, men som ändå identifierar sig med en nationell minoritetsgrupp. Enligt handlingsplanen har minoritetsföreträdare därför betonat värdet av insatser som möjliggör utveckling och upprätthållande av en kulturell identitet oberoende av språk inom förskolan och äldreomsorgen. Förvaltningen föreslår att det förtydligas vad som avses med "språkbytesprocess" i handlingsplanen. En definition av begreppet kan också bidra till ökad förståelse för historiska och samhällsliga faktorer (så som assimileringspolitik) som påverkat användandet av de nationella minoritetsspråken samt betydelsen av att arbeta för att främja dessa språk.

I handlingsplanen anges vidare att "verksamheter som arbetar med ärendehandläggning, förskola eller äldreomsorg ansvarar för att säkerställa aktuell kunskap om befintlig personal inom den egna verksamheten som kan och vill använda sig av sin språkkompetens i minoritetsspråk i sitt arbete. Detta kan till exempel göras genom enkäter till medarbetare eller system där privata utförare kan anmäla befintlig personal med språkkompetens." Förvaltningen ser positivt på att se över personalens kompetens men önskar ett förtydligande kring vad som avses med "system där privata utförare kan anmäla befintlig personal med språkkompetens". Om det finns sådana system i stadens verksamheter idag vore det bra om dessa lyftes fram som exempel i handlingsplanen.

Förvaltningen ser även en möjlighet att öka handlingsplanens tillgänglighet och användarvänlighet genom att bryta upp eller korta några av de långa meningar som återkommer i avsnitten om fokusområdena.

Förvaltningen anser slutligen att innebörden av ett normkritiskt och intersektionellt perspektiv skulle kunna förtydligas i handlingsplanen och/eller genom hänvisning till vidare läsning. Både normkritik och intersektionalitet kan som teori och metod bli utgångspunkt och stöd i arbetet med att anta nya arbetssätt bortom enskilda aktiviteter och insatser. Intersektionalitet pekar på hur konstruktionen av makt och ojämlikhet pågår hela tiden och involverar individer, ideologier, vedertagen kunskap och diskurser. Som teori och metod påtalar intersektionalitet vikten av att reflektera över hur makt blir till, och identifiera centrala maktordningar (så som kön, klass, etnicitet) i processer som skapar och upprätthåller maktrelationer och ojämlikhet. Arbetet med

att förverkliga de mänskliga rättigheterna handlar om att förändra/utmana historiska och samtida relationer av makt och ojämlikhet. Det handlar även om att vara uppmärksam på hur maktrelationer, maktutövning och ojämlikhet tar sig i nya uttryck. Stadens verksamheter är inbegripna i att skapa och upprätthålla maktrelationer och MR-arbetet kräver utrymme för kritisk reflektion kring välfärdens, den offentliga verksamhetens, roll i att både legitimera och naturalisera och utmana/motverka utsatthet och ojämlikhet. Den assimileringspolitik som svenska staten bedrivit gentemot de nationella minoriteterna är ett exempel på sådan legitimering och naturalisering. Förvaltningen anser att handlingsplanen, genom att lyfta intersektionalitet som teori och metod, ytterligare kan betona vikten av att skapa den här sortens utrymme att stanna upp och kritiskt reflektera över arbetet och dess effekter.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2025 följande.

Kungsholmens stadsdelsnämnd överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Charlotta Schenholm (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Anette Nordvall (C), se Reservationer m.m.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på föreslagen handlingsplan och bedömer att den utgör ett viktigt styrdokument för att stärka, utveckla och samla stadens arbete för nationella minoriteter och urfolket samers rättigheter. Att den innehåller konkreta mål inom MR-programmets fokusområden och tydlig ansvarsfördelning underlättar arbetet på lokal nivå. Det är också fördelaktigt att exempel på aktiviteter inom de olika fokusområdena anges. Samtidigt vill förvaltningen lyfta att staden har många styrdokument och handlingsplaner och att flera av dessa går in i varandra och rör samma områden. Förvaltningen ser en risk i att om antalet dokument ökar kan göra styrningen bli otydlig, framförallt om dessa rör eller överlappar varandra.

De tre fokusområden i handlingsplanen – Kunskap och information, Velfärd och service samt Delaktighet och inflytande – utgör viktiga förutsättningar för att stadens verksamheter ska kunna säkerställa de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter. Till varje fokusområde kopplas mål som syftar till önskade förflyttningar i linje med stadens lagstadgade skyldigheter enligt minoritetslagstiftningen. Det är positivt att synpunkter från samråd med företrädare för de nationella minoriteterna, samt konsultation med det samiska folket, har beaktats i utformningen av dessa mål. Fokusområden knyter an till verksamhetsområdesmål 3.7 i budget 2026 om att Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt. Programmet ligger

också i linje med förvaltningens pågående arbete för att stärka mänskliga rättigheter och det systematiska kvalitetsarbetet som alltid ska ske med alla stockholmares fokus och deras bästa i åtanke.

Handlingsplanen omfattar både kvinnor och män, och förvaltningen bedömer att den kan ha en positiv påverkan på målgruppen oavsett kön. Den bidrar även till att uppfylla barnkonventionen och stärker arbetet för alla barns rättigheter. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt att behandlas med respekt, få uttrycka sina åsikter och ges lika skydd och möjligheter – oavsett kön, hudfärg, ursprung, religion eller annan tillhörighet.

För närvarande saknar staden särskilda former för delaktighet och inflytande riktade till barn och unga som tillhör nationella minoriteter. Både Barnombudsmannen och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor betonar vikten av att delaktighetsarbetet anpassas efter barns och ungas olika behov och förutsättningar. Detta är avgörande för att deras rättigheter enligt både minoritetslagen och barnkonventionen ska kunna säkerställas.

Avslutningsvis anser förvaltningen att det är bra att arbetet med nationella minoriteter ska integreras i stadens ordinarie styr- och ledningsprocess och att uppföljning ska genomföras inom ramen för den ordinarie uppföljningsprocessen. Detta bidrar till att frågorna fortsätter vara prioriterade.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Norra innerstadens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 oktober 2025 följande.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Daniele Fava m.fl. (C), se Reservationer m.m.

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att handlingsplanen för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter utgör ett bra stöd i det fortsatta arbetet för nationella minoriteters och urfolket samernas rättigheter. Förvaltningen anser även att det är hjälpsamt att strukturen i handlingsplanen följer strukturen i MR-programmet, samt att det finns exempel på åtgärder kopplat till målen i handlingsplanen.

I syfte att få en tydlig överblick över handlingsplanens samtliga mål och vilka nämnder och bolagsstyrelser som är särskilt ansvariga för dessa, anser förvaltningen att det hade kunnat synliggöras i en tabell i slutet av handlingsplanen. På så vis menar förvaltningen att det skulle bli lättare att få överblick över målsättningar och ansvar.

Förvaltningen anser vidare att det är viktigt att goda exempel och lärande sprids inom staden, det gäller såväl arbetet för nationella minoriteters och urfolket samernas

rättigheter som arbetet för mänskliga rättigheter i stort. Förvaltningen menar att arbetet för mänskliga rättigheter med fördel kan integreras i befintliga nätverk inom staden, till exempel de som riktar sig till chefer. Genom att integrera dessa perspektiv i fler sammanhang menar förvaltningen att bättre förutsättningar kan skapas för att höja kunskaperna, stärka engagemang och förmåga att driva arbetet framåt. Detta kan även göras genom att arbetet för mänskliga rättigheter knyts närmare större stadsövergripande omställningsarbeten och förändringsprocesser, som till exempel arbetet med Framtidens socialtjänst.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 oktober 2025 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Lena Kling (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Gunnar Caperius (C), se Reservationer m.m.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att en handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter tagits fram. Förvaltningen instämmer i stadsledningskontorets bedömning om att handlingsplanen är ett angeläget styrdokument för att stärka och utveckla stadens minoritetspolitiska arbete som en integrerad del av stadens arbete med de mänskliga rättigheterna.

Förvaltningen instämmer i vikten av att anpassa verksamheter efter målgruppens behov. Förvaltningen vill däremot lyfta utmaningen att på lokal nivå bedöma och prognosticera efterfrågan kring behovet av anpassade verksamheter. Förvaltningen ser det som fördelaktigt att vissa mål och insatser organiseras på en stadsövergripande nivå. Alternativt i form av samverkan mellan förvaltningar, för att på ett effektivt sätt nå de önskvärda grupperna och ett högre deltagande i de insatser eller aktiviteter som erbjuds.

Förvaltningen ser en viss utmaning i att staden har många styrdokument och handlingsplaner, av vilka en del rör samma eller liknande områden. Med flera dokument riskerar styrningen bli otydlig, framförallt om dessa går in i eller överlappar varandra.

Förvaltningen ser positivt på att barns rättigheter lyfts fram i handlingsplanen.

Sammantaget delar förvaltningen stadsledningskontorets bedömning om att handlingsplanen för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter är ett angeläget styrdokument för att stärka, utveckla och samla stadens arbete.

Barnkonsekvensanalys

Handlingsplanen bedöms ligga i linje med barns bästa.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen har inte funnit att förslaget har någon påverkan utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 oktober 2025 följande.

1. Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Remissen justeras omedelbart.

Reservation av Mikael Sundin m.fl. (M) och Alice Vestlin (C), se Reservationer m.m.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 september har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att handlingsplanen ger goda förutsättningar att stärka och utveckla stadens minoritetspolitiska arbete. Ansvarsfördelningen inom staden anges, men samtidigt finns flexibilitet för nämnder och bolagsstyrelser att utifrån sina verksamhetsområden själva ta fram aktiviteter för att uppnå målen.

Förvaltningen vill lyfta att en viktig åtgärd som stadsledningskontoret tagit under arbetet med handlingsplanen, är samråd och konsultation med företrädare för de nationella minoriteterna och urfolket samerna. Genom detta framkom att företrädarna ansåg att fler insatser krävs och även utvecklingsåtgärder vad gäller samråden. Förvaltningen ser att de påtalade behoven som företrädarna tog upp, har fått genomslag.

Inom fokusområdet ”kunskap och information”, anges att stadens verksamheter ska utformas särskilt för att även nå grupper som är svåra att nå. Här nämns inte om det finns skillnader mellan att nå kvinnor och män. Förvaltningen hade gärna sett att stadsledningskontoret fyllde på med den kunskapen. Bland Kommunstyrelsens remissinstanser saknas Jämställdhetsmyndigheten.

Förvaltningen uppmärksammar att kultur- och utbildningsnämnderna ska utveckla former för inflytande för barn och unga inom de nationella minoriteterna. Detta arbete välkomnas med tanke på att det hittills saknats i staden.

Stadsdelsförvaltningen vill lyfta sin avdelning förskolas arbete med att främja och synliggöra minoriteternas rätt till sitt kulturliv. Detta sker bland annat genom ett så kallat ”traditionsdokument”. Svenska traditioner, minoriteternas högtidsdagar och högtider inom de stora världsreligionerna är en del av det som ska uppmärksammas eller firas med exempelvis aktiviteter, musik och mat. Barnböcker har köpts in utifrån samtliga nationella minoriteter. Böckerna är anpassade till olika åldrar och kommer

tillsammans med ett informationsmaterial delas ut till samtliga förskolor. Under hösten ska ledningsgruppen inom avdelning förskola genomföra en digital utbildning på kunskapssajten minoritet.se.

Jämställdhetsanalys

Handlingsplanen berör alla kvinnor och män men särskilt de som identifierar sin tillhörighet i en nationell minoritet eller i urfolket samerna. Det finns dock ingen skrivning om män och kvinnor var för sig. Förvaltningen hade gärna sett att stadsledningskontoret fyllde på med kunskap i förhållande till de jämställdhetspolitiska målen.

Barnkonsekvensanalys

Den föreslagna handlingsplanen berör indirekt alla barn och direkt barn med tillhörighet i de nationella minoriteterna. I FN:s Barnkonvention, artikel 30 anges: Barn som tillhör etniska, religiösa eller språkliga minoriteter eller som tillhör ett urfolk, har rätt till sitt språk, sin kultur och sin religion. Den föreslagna handlingsplanen har flera mål som rör artikel 30. Förvaltningen anser att *handlingsplanen ligger i linje med barnets bästa och arbetet kommer ytterligare stärkas genom uppdraget till kultur- och utbildningsnämnden att utveckla former för barn och ungdomars inflytande.*

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 oktober 2025 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Johan Lisspers (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Lars Rottem Krangnes (C), se Reservationer m.m.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på föreslagen handlingsplan och bedömer att den utgör ett viktigt styrdokument för att stärka, utveckla och samla stadens arbete för nationella minoriteter och urfolket samers rättigheter. Handlingsplanens fokusområden knyter väl an till verksamhetsområdesmål 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt och ligger i linje med förvaltningens pågående arbete för att stärka mänskliga rättigheter och det systematiska kvalitetsarbetet som alltid ska ske med alla stockholmares fokus och deras bästa i åtanke. Förvaltningen ser en möjlighet att implementeringen av samtliga handlingsplaner kopplade till MR-programmet kan öka verksamheternas kunskaper om inkluderande och normkritiska arbetssätt så att invånare som kommer i kontakt med verksamheterna känner sig väl bemötta och delaktiga i beslut som berör dem

oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Handlingsplanens tre fokusområden Kunskap och information, Velfärd och service samt Delaktighet och inflytande utgör grundläggande förutsättningar för att stadens verksamheter ska kunna säkerställa de nationella minoriteterna och urfolket samernas rättigheter. Till varje fokusområde hör ett antal mål som tar sikte på önskvärda förflyttningar bland annat utifrån stadens lagstadgade skyldigheter enligt minoritetslagstiftningen och de synpunkter som har framkommit i samråd med företrädare för de nationella minoriteterna och konsultation med företrädare för det samiska folket. Målen i handlingsplanen kan bidra till att skapa en tydlig styrning och samtidigt en flexibilitet för förvaltningen att utifrån sina verksamhetsområden själva ta fram aktiviteter för att uppnå målen.

Förvaltningen anser att handlingsplanen saknar ett arbetsgivarperspektiv. Som arbetsgivare har staden en viktig roll i arbetet med mänskliga rättigheter och att exempelvis förebygga diskriminering. Att vara en god arbetsgivare är ett prioriterat område i nämndens verksamhetsplan likväl som lokal demokrati där delaktighet och inflytandefrågorna ingår. När arbetsgivarperspektivet saknas finns en risk att staden tappar ett helhetsgrepp vad gäller det strukturella arbetet för nationella minoriteter. Om det perspektivet inte ska ingå behöver avgränsningen motiveras och att handlingsplanen beskriver hur de frågorna tas om hand på annat vis inom staden.

Avslutningsvis anser förvaltningen att det är bra att arbetet med nationella minoriteter ska integreras i stadens ordinarie styr- och ledningsprocess och att uppföljning ska genomföras inom ramen för den ordinarie uppföljningsprocessen. Detta bidrar till att frågorna fortsätter vara prioriterade.

Barnrättsanalys

Förvaltningen bedömer att handlingsplanen bidrar till att uppnå barnkonventionen och stärka arbetet med alla barns rätt. Enligt barnkonventionen har alla barn oavsett bakgrund rätt att behandlas med respekt och få komma till tals samt rätt till samma skydd och möjligheter, oavsett deras kön, hudfärg, ursprung, religion, eller någon annan egenskap. Staden saknar idag former för delaktighet och inflytande som riktas särskilt till barn och unga som tillhör en nationell minoritet. Rapporter och vägledningar från Barnombudsmannen och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor betonar vikten av att anpassa arbetet med delaktighet och inflytande för att svara mot barn och ungas förutsättningar och behov för att säkerställa deras rättigheter enligt både minoritetslagen och barnkonventionen.

Jämställdhetsanalys

Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter omfattar både kvinnor och män. Åtgärder som syftar till att stärka arbetet för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter är en del i arbetet för mänskliga rättigheter och grundläggande i en demokrati. Förvaltningen uppfattar att föreslagen

handlingsplan kan medföra positiva effekter för den aktuella målgruppen, oavsett om de är kvinnor eller män.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 15 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

I budget framgår att arbetet med mänskliga rättigheter ska intensifieras. Rättigheterna ska stärkas genom ökad kunskap och praktiska insatser i nära dialog med respektive minoritetsgrupp. Koncernledningen anser att Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030 är ett viktigt verktyg i detta arbete. Flera av stadens nämnder har ett särskilt ansvar för att stödja och samordna stadsdelarnas arbete med MR-frågor. Det bör övervägas att utvidga detta ansvar till att även omfatta stöd till stadens bolag, i de fall frågorna ligger nära bolagens ansvarsområden. Byggs ett stödsystem upp bör kommunkoncernen som helhet beredas tillgång till det; utöver att skapa positiva synergieffekter kan det bidra till förbättrat bolags- och förvaltningsövergripande samarbete. Koncernledningen tillstyrker förslaget.

Underremisser

S:t Erik Markutveckling AB:s yttrande har i huvudsak följande lydelse.

S:t Erik Markutveckling är positiv till förslaget och instämmer med handlingsplanens analyser samt förslag till genomförande och uppföljning.

AB Familjebostäders yttrande har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget bedömer att handlingsplanen kommer utgöra ett stöd i det fortsatta arbetet med att värna och stärka mänskliga rättigheter. Familjebostäder ser vinster med att samordna arbetet med andra bolag och förvaltningar.

Stockholm Business Region AB:s yttrande har i huvudsak följande lydelse.

Stockholm Business Region AB bedömer att handlingsplanen utgör ett angeläget styrdokument för att stärka och utveckla stadens och bolagets arbete med att säkerställa att nationella minoriteter och urfolket samerna har full tillgång till sina rättigheter.

Stockholms Stads Parkerings AB:s yttrande har i huvudsak följande lydelse.

Stockholm Parkering ställer sig positiv till Handlingsplanen.

AB Svenska Bostäders yttrande har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget ser positivt på att staden tar fram handlingsplaner för arbetet med mänskliga rättigheter. Bolaget noterar att mycket är lika i denna handlingsplan och handlingsplanen för romsk inkludering som är på remiss samtidigt, och föreslår att staden ser över möjligheten att utveckla denna handlingsplan och arbeta in perspektivet romsk inkludering. Staden har många styrdokument och en samordning där så är lämpligt ökar verksamheternas möjlighet att ta till sig och omsätta intentionerna i praktiken. Remissvar

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s yttrande har i huvudsak följande lydelse. Micasa Fastigheter ställer sig bakom förslaget. Bolaget ser gärna att det erbjuds en enhetlig utbildning för samtliga medarbetare inom staden för att säkerställa likvärdig kompetens och kunskap i frågan.

Stockholms Hamn AB:s yttrande har i huvudsak följande lydelse. Bolaget ser mycket positivt på Stockholms stads remiss av handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter och ser det som ett viktigt och nödvändigt arbete för att främja en inkluderande och rättvis stad. Kulturhuset

Kulturhuset Stadsteatern AB:s yttrande har i huvudsak följande lydelse. Kulturhuset Stadsteatern tillstyrker remissen. Handlingsplanen är ambitiös och ställer krav på noggrann uppföljning utifrån delmål och aktiviteter. Uppfyllelsen av handlingsplanen kommer ta i anspråk ökade resurser.

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB:s yttrande har i huvudsak följande lydelse. För Bostadsförmedlingen är handlingsplanen särskilt angelägen eftersom bostaden är en grundläggande förutsättning för trygghet, delaktighet och jämlikhet. Ett rättighetsbaserat arbetssätt inom bostadsförsörjningen är centralt. Bostadsförmedlingen ser handlingsplanen som ett viktigt bidrag till stadens arbete med mänskliga rättigheter och tillstyrker förslaget.

AB StockholmsHems yttrande har i huvudsak följande lydelse. Bolaget stödjer handlingsplanens betoning på samråd och konsultation, men bedömer att det skulle underlätta för bostadsbolag om en tydlig vägledning fanns som klargör hur konsultationslagen (2022:66) bör tillämpas i praktiken, i de fall en sådan fråga uppstår. Bolaget ser vinster med att samordna arbetet med handlingsplanen med andra bolag, förvaltningar och stadsdelsförvaltningar. Genom samordning på central nivå kan även uppföljning ske, på liknande sätt som övrig rapportering, där ansvariga inom staden samordnar insatser, följer upp och även fungerar som stöd i arbetet.

Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030

Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030:s yttrande daterat den 24 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Att ha en tydligt framtagen handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter knyter starkt an till det övergripande ledordet med Agenda 2030, nämligen att ingen ska lämnas utanför - Leave no one behind. Agenda 2030-rådet ställer sig därför bakom denna handlingsplan.

Agenda 2030-rådet vill lyfta fram att alla svenska nationella minoriteter i Stockholm har specifika problem som kännetecknar just den specifika gruppen. Därför är behovet av konkreta kunskapsinsatser, synliggörande eller skydd också olika för de olika grupperna. Kunskap och dialog med den specifika minoriteten måste därför vara

vägledande i alla stadens insatser för att vi inte ska riskera att göra insatser för en grupp som baseras på en annan grupps behov.

Gällande samers rättigheter är det viktigt att se till samers situation just i Stockholm, där mycket av de konfliktområden som påverkar samer på en nationell nivå inte är omedelbart närvarande, men trots det kan få efterverkningar och påverkan på samers livskvalitet i Stockholm. Ett exempel är markkonflikten om gruvor och rennäring. Mycket av det som påverkar samers ställning handlar om konkreta målkonflikter i den geografiska närmiljön, samt kultur, historia och identitet i Sápmi. I Stockholm behöver en handlingsplan som omfattar samer förhålla sig till det liv som samer lever i Stockholm och det utanförskap som kan manifesteras här. Konflikter på nationell nivå kan leda till fördomar och konflikter även i Stockholm, och därmed riskera en slags "självcensur" hos samer i Stockholm och rädsla för att uttrycka sin identitet. Detsamma kan sägas gälla för tornedalingar, vars historia, språk och kultur är starkt förknippat med ett geografiskt område, men där konflikter kan få konsekvenser även i Stockholm.

Risken för att rädsla för konflikter och rasistiska påhopp leder till att individer som tillhör någon av de nationella minoriteterna undviker att uttrycka sin identitet är stor för alla grupper. Detta har på senare tid uppmärksammats särskilt när det gäller judar, som väljer att dölja religiösa symboler av rädsla för påhopp.

Agenda 2030-rådet önskar därför lägga till ett mål i fokusområdet Delaktighet och inflytande, att Stockholm ska vara en trygg stad för alla nationella minoriteter att uttrycka sin identitet på det sätt den vill. Agenda 2030-rådet anser att det är positivt att handlingsplanen i fokuseringsområdet Valfärd och service fokuserar på minoriteternas rättigheter i Stockholm från förskola till gymnasium. Skolor och förskolor har en viktig roll i att sprida kunskap och synliggöra de svenska minoriteterna och urfolket samer. Detta gäller särskilt kopplat till minoritetsspråken, och rätten till språkundervisning, vilket också belyses i handlingsplanen. Att Stockholm är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska ställer extra stora krav på organisation inom staden och kompetensutveckling för stadens anställda.

Skolan är särskilt viktig även för att tidigt upptäcka tecken på rasism eller annan kränkande behandling som riktas mot de nationella minoriteterna, där antisemitism och antiziganism samt rasism mot samer särskilt benämns i handlingsplanen. Värt att notera är att även tillmälen som riktas mot den finska minoriteten eller tornedalingar bör uppmärksammas särskilt i skolan.

Även inom äldreomsorgen är kunskap hos personalen om minoritetsfolkens och samernas rättigheter, språk och kultur viktigt. Stockholm måste därför fortsätta att aktivt bygga kompetens om de nationella minoriteternas villkor i Stockholm. Vi behöver en tydlig organisation och struktur inom staden. Det krävs också att staden har en aktiv dialog med de olika nationella minoriteterna. Vi ser det därför som positivt att hela staden ska organiseras för bättre dialog med kommunstyrelsen, och att arbetet med Kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter stärks. Vi uppmanar staden till att fortsätta arbeta aktivt med minoritetsspråken, men även

med kulturstärkande insatser utan språk, vilket nämns i handlingsplanen. Digitala verktyg, som undervisning på distans, skulle kunna användas i större utsträckning.

Agenda 2030-rådet uppmuntrar staden att fundera på sätt att få de nationella minoriteterna att känna sig mer representerade i gatumiljön. Det kan handla om skyltar på platser som är viktiga för gruppen eller där framstående personer ur minoritetsgruppen bott eller verkat, eller om nya gatunamn. Vi uppmanar även till att biblioteken ska få i uppdrag att säkerställa att den litteratur som finns på minoritetsspråken också lätt går att hitta på våra bibliotek, inte minst barnlitteratur. Detta är både en synliggörande aktivitet, som stärker tryggheten för individerna i dessa grupper, samt kultur- och språkstärkande. Agenda 2030-rådet anser att förutom Agenda 2030:s ledord om att ingen ska lämnas utanför, knyter handlingsplanen tydligt an till följande mål:

Mål 16 – Fredliga och inkluderande samhällen. Att aktivt inkludera de nationella minoriteterna i beslutsfattande samt att synliggöra och stärka individernas deltagande i det demokratiska livet, är ett sätt att arbeta mot ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer (16.7). Att se till att information, exempelvis inom äldreomsorgen, finns tillgänglig på minoritetsspråken, arbetar mot att stärka deltagandet och inkluderingen av människor i dessa grupper.

Mål 11 – Hållbara städer och samhällen. Att utveckla kunskapen om de nationella minoriteterna för alla anställda inom staden och uppmuntra förskolor och skolor att arbeta kunskapshöjande med information om de nationella minoriteternas kultur och språk är ett sätt att stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv (11.4).

Mål 10 – Minskad ojämlikhet. Handlingsplanen lyfter vikten av att skapa förutsättningar för mer jämlikt inflytande i staden, vilket skapar en grund för alla människor att bygga sin egen framtid utifrån sina förutsättningar. Det knyter särskilt an mot att ”möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.” (10.2) samt att ”säkerställa lika rättigheter för alla och utrota diskriminering” (10.3).

Mål 4 – God utbildning för alla. Handlingsplanen fokuserar bland annat på skolans roll att skapa en trygg lärandemiljö för alla nationella minoriteter, bland annat genom synliggörande och kunskapshöjande insatser för lärare och elever. Detta knyter särskilt an till mål 4.5 om att utrota diskrimineringen i utbildningen.

Kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter

Kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter yttrande daterat den 24 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter tackar för möjligheten att yttra sig över förslaget till Stockholms stads handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter.

Rådet välkomnar att en handlingsplan för stadens arbete för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter fram till år 2030 har arbetats fram som en del i stadens arbete för att tillgodose de mänskliga rättigheterna. Under arbetet har rådet följt processen och haft möjlighet att komma med inspel till handlingsplanen.

Rådet vill särskilt lyfta fram att det är positivt att handlingsplanen pekar ut att alla nämnder och bolagsstyrelser har ansvar för och ska säkra att de nationella minoriteterna och urfolket samerna får sina rättigheter tillgodosedda. Vidare är det positivt att handlingsplanen använder begreppen urfolk och det samiska folket. När det gäller den nationella minoriteten tornedalingar bör det förtydligas att minoriteten inbegriper tornedalingar, kväner och lantalaiset.

Det är också bra att nämnder och bolag i samband med ordinarie uppföljningsprocesser ska synliggöra resultat och utmaningar i arbetet med nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter. Rådet saknar dock skrivningar i handlingsplanen om hur Stockholms stad kommer att agera om bolag och nämnder inte följer handlingsplanen. Rådet vill också tydliggöra att handlingsplanen omfattar alla som tillhör de nationella minoriteterna oavsett ålder.

Sammanfattningsvis är rådet positiva till förslaget och ställer sig utöver ovan nämnda inspel bakom förslaget till handlingsplan.

Svenska Finlandsinstitutet

Svenska Finlandsinstitutets yttrande daterat den 24 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Finlandsinstitutet välkomnar handlingsplanen för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter. Handlingsplanens fokusområden är relevanta och linje med minoritetspolitikens delområden. Det övergripande målet är bra och tydligt.

Det är positivt att samarbetet med civilsamhällets aktörer lyfts fram i handlingsplanen. Att strukturen tydliggör de berörda nämndernas ansvar gällande samråd och konsultationer är värdefullt, och vi bedömer att detta kommer att öka de nationella minoriteternas delaktighet och inflytande i Stockholms stad.

Då Finlandsinstitutet har en bred kompetens när det gäller nationella minoritetskultur och språkrevitalisering, ser vår organisation gärna ett gemensamt långsiktigt samarbete med staden för att främja den sverigefinska minoritetens tillgång till sitt minoritetsspråk och sin kultur. Finlandsinstitutets verksamhet och bibliotek utgör i nuläget det enda demokratiskt öppna rummet i Stockholm där det finska och det svenska språket är jämställda, vilket ger språkbrukarna möjlighet att både använda och träna det nationella minoritetsspråket finska.

Allmänna synpunkter

Kultur och litteratur på ett minoritetsspråk stöttar språkutvecklingen på många sätt. En särskild betydelse har verksamheten för barn och unga i de nationella minoriteterna, där behovet är verksamhet och stöd är stort.

Den europeiska stadgan om landsdels- och minoritetsspråk betonar utbyte över nationella gränser. Samtidigt är strukturerna i Sverige för kultur på minoritetsspråken överlag sköra och projektartade. Sverige har vid Europarådets återkommande granskningar och nu senast av riksrevisionen kritiserats för att inte leva upp till sina åtaganden och för kortsiktiga, otillräckliga insatser.

Kulturella band kan förbättra den ömsesidiga förståelsen. Därför är det särskilt önskvärt med samarbete över nationsgränser där samma språk talas på ömse sidor av en gräns, med ex. större spridning av litteratur, medier och film. Det finska språket är störst av Sveriges nationella minoritetsspråk. Tack vare grannlandet Finland är finskan i en särställning när det gäller utbudet av kultur, litteratur, film. Detta innebär att det finns tillgång till utmärkta och uppdaterade redskap för tillämpningen av minoritetslagen och språklagen.

Bibliotekssektorn

I handlingsplanens beskrivningar är bibliotekssektorn inte särskilt synlig. Bibliotekslagen nämns endast i avsnittet Bakgrund. Vi vill betona att biblioteken är viktiga forum för att synliggöra nationella minoriteters erfarenheter och för att främja och skydda de nationella minoriteternas språk och kultur. Det vore därför önskvärt att biblioteken på ett tydligare sätt synliggörs i stadens handlingsplan. Att de nationella minoriteterna är en prioriterad målgrupp enligt bibliotekslagen och att biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna, bland annat genom att erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken, är en aspekt som vi anser att behöver nämnas.

Tack vare Stockholms stads stöd till Finlandsinstitutets programverksamhet och till biblioteket, som är Sveriges enda finskspråkiga bibliotek och även äger landets största finskspråkiga bokbestånd, kan vi erbjuda en unikt språkfrämjande mötesplats som är tillgänglig och trygg – även i språkligt hänseende. Samverkan

Finlandsinstitutet vill inspirera och sporra stockholmare i alla åldrar till användning av och läsning på minoritetsspråket finska. Vi ser att Finlandsinstitutet i samverkan med staden kan bidra till att, med kultur som redskap, möta och lösa de utmaningar som finns för det nationella minoritetsspråket finska och den nationella sverigefinska minoriteten.

Länsstyrelsen Stockholms

Länsstyrelsen Stockholms yttrande daterat den 21 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Handlingsplanen är ett styrdokument som syftar till att stärka och utveckla Stockholm stads arbete för att säkerställa att nationella minoriteter och urfolket samerna har full tillgång till sina rättigheter. Handlingsplanen är kopplad till Stockholm stads program för de mänskliga rättigheterna (Dnr KS 2023/1159) som Länsstyrelsen tidigare lämnat ett yttrande kring och riktar sig mot samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Handlingsplanen omfattar samtliga nationella minoriteter: samer (även urfolk), tornedalingar, romer, judar och sverigefinnar.

Länsstyrelsen välkomnar förslaget att Stockholms stad tagit fram en handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter. Länsstyrelsen delar stadsledningskontorets bedömning att det är angeläget att staden antar ett styrdokument som kan stärka, utveckla och samla stadens arbete för att säkerställa minoriteternas tillgång till sina rättigheter.

Som Länsstyrelsen påtalat tidigare är det betydelsefullt att handlingsplanen samlas under ett bredare program för mänskliga rättigheter, i synnerhet utifrån en hållbarhetssynpunkt, då det bidrar till ett helhetsperspektiv utifrån Agenda 2030 och principen att ingen ska lämnas utanför. Det är av särskilt betydelse, med hänvisning till Stadsledningskontorets bedömning att det tidigare arbetet till viss del varit fragmentiserat och genomförs i stuprör.

Länsstyrelsens huvudsakliga synpunkter:

- Bra att det i handlingsplanen tagits fram effekt- och resultatmål till varje fokusområde (kunskap och information, välfärd och service, delaktighet och inflytande).
- Positivt att synpunkter inhämtats från Kommunstyrelsens råd för nationella minoriteter, samt att det genomförts en konsultation med urfolket samerna. - Det saknas en tydlig beskrivning av koppling till ett rättighetsbaserat arbetssätt i plan för genomförande och uppföljning.
- Under fokusområde delaktighet och inflytande ger staden en beskrivning av samråd som kan ha tydligare hänvisning till lagstiftningen och den metod som förespråkas.

Rekommendationer:

Handlingsplanen saknar en tydlig beskrivning av hur den kopplar an till det rättighetsbaserade arbetssättet, vilket bör vara dess utgångspunkt, med hänvisning till att den hänger samman med stadens program för mänskliga rättigheter. Alla offentliga aktörer bär ett gemensamt och enskilt ansvar för att de mänskliga rättigheterna respekteras, skyddas och realiseras. Därför tillämpar länsstyrelserna ett rättighetsbaserat arbetssätt som är en internationellt beprövad metod för att ta hänsyn till de mänskliga rättigheterna i pågående verksamhet. Länsstyrelserna arbetar främjande för att fler aktörer i länen ska använda det rättighetsbaserade arbetssättet.

I hänvisning till arbetet med samråd, under fokusområde inflytande och delaktighet, kan det göras en tydligare hänvisning till ”strukturerad dialog” som minoritetslagstiftningen förespråkar som metod. Dialog betonar att

förvaltningsmyndigheter har ett ansvar att forma samråd som möjliggör ett jämbördigt, ömsesidigt och förtroendefullt meningsutbyte. Struktur pekar på skyldigheten att driva en systematisk samrådsprocess, utifrån en genomtänkt och långsiktig struktur

Sametinget

Sametingets yttrande daterat den 7 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Sametinget ser det som positivt att Stockholm stad tar aktiv ställning till hur det minoritetspolitiska arbetet ska bedrivas genom handlingsplanen tillsammans med nationella minoriteter och urfolket samerna för att säkerhetsställa tillgången till deras rättigheter.

Sametinget vill även uppmärksamma er på att tidigare reglering i minoritetslagens 18 §§, regleras från den 1 juli 2025 i 8 kap. 5-9 §§ socialtjänstlagen (2025:400).

Sametinget har i övrigt inga synpunkter på remissen

Tornedalingar i Stockholm

Tornedalingar i Stockholms yttrande daterat den 14 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Tornedalingar i Stockholm har inga synpunkter på den väl genomarbetade handlingsplanen förutom på några ställen vill vi förtydliga att det ska stå tornedalingar, kväner och lantalaiset.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation av Per Rosencrantz m.fl. (M) och Lovisa Lanryd (L)

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
3. Att därutöver anföra.

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer.

Exploateringsnämnden

Reservation av Peter Öberg (L)

- a. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
- b. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
- c. Att därutöver anföra följande:

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål.

För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer

Fastighetsnämnden

Reservation av Hansi Karppinen (L)

1. Att delvis bifalla kontorets förslag till beslut.
2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
3. Att därutöver anföra följande:

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer

Förskolenämnden

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L) och Sophia Granswed Baat (M)

1. Att delvis bifalla kontorets förslag till beslut.
2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
3. Att därutöver anföra.

Den liberala demokratin är hotad på många håll i världen. Målet för Stockholm bör vara att staden ska vara den mest liberala och mest toleranta staden. Det betyder att det inte finns något slutmål för Stockholms utveckling, utan målet är ständig utveckling och skydd för samt stöd till jämlikt samhälle för alla. Det innebär också att särskilda insatser behöver inriktas på och genomföras för att utveckla staden så att alla känner sig inkluderade.

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer.

Idrottsnämnden

Reservation av Hanna Wistrand (L)

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
3. Att därutöver anföra:

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål.

För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt. Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer

Kulturnämnden

Reservation av Isabel Smedberg-Palmqvist (L)

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
3. Att därutöver anföra.

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation av Elin Hjelmestam (L)

- a. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
- b. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
- c. Att därutöver anföras följande:

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer

Socialnämnden

Reservation av Anne-Lie Elfvén (L) och Andréa Hedin m.fl. (M)

- 1. att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut,
- 2. att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter, samt
- 3. att därutöver anföras.

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig

ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer.

Det är viktigt att staden säkerställer att nationella minoriteter och urfolket samer har full tillgång till sina rättigheter. Handlingsplanen har en god ansats men brister på en punkt – att uppmärksamma antisemitismens särart. All rasism är naturligtvis helt oacceptabel, men antisemitismens rasistiska och konspiratoriska rötter särskiljer sig från annan rasism. Den tillskriver ofta judar ett hemligt och överdrivet inflytande som ofta förkläs som ”kritik mot makten”, snarare än uppmärksammas som den rasism den faktiskt är. Kollektiv skuld projiceras på alla judar och gränsen mellan judar, judiska institutioner och staten Israel suddas ofta ut – något som vi inte minst sett på Stockholms gator. För att säkerställa den judiska minoritetens rättigheter krävs därför särskild kunskap och åtgärder som blottlägger antisemitismen, inte bara generella antirasistiska verktyg.

Ersättaryttrande av Maurice Forslund (KD)

Det är viktigt att staden säkerställer att nationella minoriteter och urfolket samer har full tillgång till sina rättigheter. Handlingsplanen har en god ansats men brister på en punkt – att uppmärksamma antisemitismens särart. All rasism är naturligtvis helt oacceptabel, men antisemitismens rasistiska och konspiratoriska rötter särskiljer sig från annan rasism. Den tillskriver ofta judar ett hemligt och överdrivet inflytande som ofta förkläs som ”kritik mot makten”, snarare än uppmärksammas som den rasism den faktiskt är. Kollektiv skuld projiceras på alla judar och gränsen mellan judar, judiska institutioner och staten Israel suddas ofta ut – något som vi inte minst sett på Stockholms gator. För att säkerställa den judiska minoritetens rättigheter krävs därför särskild kunskap och åtgärder som blottlägger antisemitismen, inte bara generella antirasistiska verktyg.

Stadsbyggnadsnämnden

Särskilt uttalande av Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V), och Cecilia Obermüller (MP)

Stadens arbete för att säkerställa de mänskliga rättigheterna behöver intensifieras. I detta innefattas ett systematiskt arbete för att i enlighet med stadens program och handlingsplaner motverka alla former av rasism, stärka barnets rättigheter, nationella minoriteters rättigheter, romsk inkludering och jämställdhet samt lika rättigheter och möjligheter för hbtqi-personer, äldre och för personer med funktionsnedsättningar.

Handlingsplanen för nationella minoriteter är en välkommen fördjupning för detta arbete.

Ambitionerna i handlingsplanen blir relevanta enbart när de kan göra skillnad i stockholmarnas vardag. Därför är det viktigt att påpeka vikten av en kontinuerlig och medveten implementering av handlingsplanens ambitioner i stadsbyggnadsnämndens olika verksamhetsområden däribland kompetensbaserad rekrytering och bemötandet vid myndighetsutövning där användning av minoritetsspråk behöver möjliggöras.

Reservation av Björn Ljung (L), Mikael Blomstrand (C) och Johan Nilsson m.fl. (M)

1. Att delvis bifalla kontorets förslag till beslut.
2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
3. Att därutöver anföra följande:

Den liberala demokratin är hotad på många håll i världen. Målet för Stockholm bör vara att staden ska vara den mest liberala och mest toleranta staden. Det betyder att det inte finns något slutmål för Stockholms utveckling, utan målet är ständig utveckling och skydd för samt stöd till jämlikt samhälle för alla. Det innebär också att särskilda insatser behöver inriktas på och genomföras för att utveckla staden så att alla känner sig inkluderade.

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa HBTQI-personers rättigheter och möjligheter.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer

Ersättaryttrande av Mikael Valier Furtenbach (KD)

Instämmer i förslag från Björn Ljung (L), Mikael Blomstrand (C) och Johan Nilsson m.fl. (M).

Trafiknämnden

Reservation av Sara Svanström (L)

- a) Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
- b) Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
- c) Att därutöver anföras följande:

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer.

Utbildningsnämnden

Reservation av Jan Jönsson (L)

- 1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
- 2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
- 3. Att därutöver anföras.

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål.

För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer.

Äldrenämnden

Reservation av Margita Jacobsson (L)

1. Att delvis bifalla kontorets förslag till beslut.
2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
3. Att därutöver anföra.

Den liberala demokratin är hotad på många håll i världen. Målet för Stockholm bör vara att staden ska vara den mest liberala och mest toleranta staden. Det betyder att det inte finns något slutmål för Stockholms utveckling, utan målet är ständig utveckling och skydd för samt stöd till jämlikt samhälle för alla. Det innebär också att särskilda insatser behöver inriktas på och genomföras för att utveckla staden så att alla känner sig inkluderade.

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer

Särskilt uttalande av Nike Örbrink (KD)

Det är viktigt att staden säkerställer att nationella minoriteter och urfolket samer har full tillgång till sina rättigheter. Handlingsplanen har en god ansats men brister på en punkt – att uppmärksamma antisemitismens särart. All rasism är naturligtvis helt oacceptabel, men antisemitismens rasistiska och konspiratoriska rötter särskiljer sig från annan rasism. Den tillskriver ofta judar ett hemligt och överdrivet inflytande som ofta förkläs som ”kritik mot makten”, snarare än uppmärksammas som den rasism den faktiskt är. Kollektiv skuld projiceras på alla judar och gränsen mellan judar, judiska institutioner och staten Israel suddas ofta ut – något som vi inte minst sett på Stockholms gator. För att säkerställa den judiska minoritetens rättigheter krävs därför särskild kunskap och åtgärder som blottlägger antisemitismen, inte bara generella antirasistiska verktyg.

Särskilt uttalande av Thomas Wihlman (C)

Centerpartiet ser det som viktigt och naturligt att staden arbetar för en handlingsplan avseende de nationella minoriteterna och urfolket samernas rättigheter. Staden är dessutom förvaltningsområde för finska, samiska och meänkieli.

Det framgår av handlingsplanen att stadens medarbetare ska ha god kunskap om nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter, historia och utsatthet för rasism och diskriminering samt om verksamheternas skyldigheter. Staden behöver också nå de berörda minoriteterna med information om deras rättigheter och service, förskola och äldreomsorg ska erbjudas på nationella minoritetsspråk. Verksamheter som möter medborgare ska ha god kännedom om nationella minoriteters upplevelser av stadens välfärd och service. De berörda minoriteterna ska synliggöras, ha möjlighet att upprätthålla och utveckla sin kulturella identitet och ha delaktighet och inflytande i frågor som berör dem.

Vidare sägs: Stadens medarbetare ska ha god kunskap om nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter, historia och utsatthet för rasism och diskriminering samt om verksamheternas skyldigheter. Staden behöver också nå de berörda minoriteterna med information om deras rättigheter och service, förskola och äldreomsorg ska erbjudas på nationella minoritetsspråk. Verksamheter som möter medborgare ska ha god kännedom om nationella minoriteters upplevelser av stadens välfärd och service. De berörda minoriteterna ska synliggöras, ha möjlighet att upprätthålla och utveckla sin kulturella identitet och ha delaktighet och inflytande i frågor som berör dem.

Dock menar äldreförvaltningen att det är svårt att ta till sig all information från de olika styrdokumenterna om mänskliga rättigheter. Så kan det vara men i

handlingsplanen får vi inte heller någon tydlig hänvisning eller plan till hur arbetet förväntas bedrivas. Vi har inte heller någon nulägesbild. Centerpartiet uppskattar inte svävande utgångspunkter och mål.

Inte heller sätts de nationella minoriteterna och samerna in i ett bredare minoritetsperspektiv. Förvisso är finskan ett av de stora minoritetsspråken i Stockholm, men vi har också andra – som arabiska, somali, persiska etcetera. Alla minoritetsgrupper bör respekteras för sin kultur, sin religion, sitt språk och historia och för allt de tillför Stockholm. Inte minst inom äldreomsorgen har detta betydelse, det stora antalet personer med utländsk bakgrund är medarbetare som vi inte kan vara utan de måste synliggöras likaväl som de medarbetare som tillhör är samer eller tillhöra de nationella minoriteterna.

Bromma stadsdelsnämnd

Reservation av Hanna Wiidstrand (L) och Johan Duvdal (C)

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
3. Att därutöver anföra.

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas. Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation av Peter Backlund (L)

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.

2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
3. Att därutöver anföra.

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer.

Särskilt uttalande av Christina Peterson (C)

Vi instämmer i förvaltningens synpunkter och vill särskilt lyfta fram den viktiga iakttagelsen att handlingsplanen saknar ett arbetsgivarperspektiv. För att inkludering och likvärdig service ska bli verklighet behöver staden säkerställa att det finns rätt kompetens i rätt verksamheter – både bland medarbetare och chefer.

Stockholms stad är förvaltningskommun för samiska, finska och meänkieli. Det innebär ett särskilt ansvar att erbjuda service på dessa språk och att ha kompetens om de nationella minoriteternas kultur, historia och samtida situation. Inom till exempel äldreomsorgen måste det därför finnas personal som kan möta äldre på deras språk och med en förståelse för deras kulturella bakgrund som går utöver allmänbildningen.

Språk- och kulturkompetens bör därför lyftas tydligare i stadens och stadsdelarnas upphandlingar och kompetensförsörjningsarbete. Det är avgörande om rättigheterna enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska kunna uppfyllas i praktiken.

Det görs redan gott arbete i många av Stockholm stads och Enskede-Årsta-Vantörs verksamheter för att synliggöra de nationella minoriteternas kultur – genom firanden, maträtter och evenemang. Men verklig inkludering handlar om mer än symbolik. Det kräver att samiska, sverigefinska och tornedalska stockholmare som behöver välfärdstjänster i sin vardag faktiskt möter personal som talar deras språk och förstår

deras kultur. Här har Stockholm fortfarande en bit kvar, men med tydligare styrning och krav kan vi ta viktiga steg framåt.

Handlingsplanen är ett steg på vägen mot att Stockholms stad ska uppfylla de skyldigheter som staden aktivt åtagit sig genom att bli förvaltningskommun för samiska, finska och meänkieli, men den behöver förtydligas och förbättras i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande och det som anförs i detta uttalande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation av Fatima Nur (L)

Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.

Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.

Att därutöver anföras.

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer."

Särskilt uttalande av Saad Gourrada (C)

Vi instämmer i förvaltningens synpunkter och vill särskilt lyfta fram den viktiga iakttagelsen att handlingsplanen saknar ett arbetsgivarperspektiv. För att inkludering och likvärdig service ska bli verklighet behöver staden säkerställa att det finns rätt kompetens i rätt verksamheter – både bland medarbetare och chefer.

Stockholms stad är förvaltningskommun för samiska, finska och meänkieli. Det innebär ett särskilt ansvar att erbjuda service på dessa språk och att ha kompetens om de nationella minoriteternas kultur, historia och samtida situation. Inom till exempel

äldreomsorgen måste det därför finnas personal som kan möta äldre på deras språk och med en förståelse för deras kulturella bakgrund som går utöver allmänbildningen.

Språk- och kulturkompetens bör därför lyftas tydligare i stadens och stadsdelarnas upphandlingar och kompetensförsörjningsarbete. Det är avgörande om rättigheterna enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska kunna uppfyllas i praktiken.

Det görs redan gott arbete i många av Stockholm stads och Hässelby-Vällingbys verksamheter för att synliggöra de nationella minoriteternas kultur – genom firanden, maträtter och evenemang. Men verklig inkludering handlar om mer än symbolik. Det kräver att samiska, sverigefinska och tornedalska stockholmare som behöver välfärdstjänster i sin vardag faktiskt möter personal som talar deras språk och förstår deras kultur. Här har Stockholm fortfarande en bit kvar, men med tydligare styrning och krav kan vi ta viktiga steg framåt.

Handlingsplanen är ett steg på vägen mot att Stockholms stad ska uppfylla de skyldigheter som staden aktivt åtagit sig genom att bli förvaltningskommun för samiska, finska och meänkieli, men den behöver förtydligas och förbättras i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande och det som anförs i detta uttalande.

Järva stadsdelsnämnd

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L)

1. Att delvis bifalla kontorets förslag till beslut.
2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
3. Att därutöver anföras.

Den liberala demokratin är hotad på många håll i världen. Målet för Stockholm bör vara att staden ska vara den mest liberala och mest toleranta staden. Det betyder att det inte finns något slutmål för Stockholms utveckling, utan målet är ständig utveckling och skydd för samt stöd till jämlikt samhälle för alla. Det innebär också att särskilda insatser behöver inriktas på och genomföras för att utveckla staden så att alla känner sig inkluderade.

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer.

Särskilt uttalande av Patrik Amofah (C)

Centerpartiet instämmer i Järva stadsdelsförvaltningens synpunkter och vill särskilt lyfta fram den viktiga iakttagelsen att det i handlingsplanen anges att det i samråd med de nationella minoriteterna har framkommit att det på grund av en lång "språkbytesprocess" finns många personer som inte minoritetsspråk, men som ändå identifierar sig med en nationell minoritetsgrupp.

Som förvaltningen påpekar, enligt handlingsplanen, har minoritetsföreträdare därför betonat värdet av insatser som möjliggör utveckling och upprätthållande av en kulturell identitet oberoende av språk inom förskolan och äldreomsorgen.

Centerpartiet ställer sig bakom Järva stadsdelsförvaltningens förslag att det förtydligas vad som avses med "språkbytesprocess" i handlingsplanen. En definition av begreppet kan också bidra till ökad förståelse för historiska och samhällsliga faktorer (så som assimileringspolitik) som har påverkat användandet av de nationella minoritetsspråken, samt betydelsen av att arbeta för att främja dessa språk.

Vi delar Järva stadsdelsförvaltningens uppfattning att staden, för att säkerställa efterlevnaden av vissa bestämmelser i socialtjänstlagen, i större utsträckning behöver anta ett helhetsperspektiv och hitta gemensamma arbetssätt och lösningar för att möta vissa kunskapsbehov.

Det är positivt att förvaltningen i stort är välkomnande till handlingsplanen och det sätt som den konkretiserar vad förvaltningen förväntas göra i det fortsatta arbetet med att säkerställa de nationella minoriteternas och urfolkets samers rättigheter. Det är också bra att förvaltningen ser positivt på hur handlingsplanen förtydligar vilka andra lagar (utöver minoritetslagstiftningen) som reglerar stadens verksamheter och som innehåller bestämmelser med relevans för de nationella minoriteternas rättigheter.

Stockholms stad är förvaltningskommun för samiska, finska och meänkieli. Detta innebär ett särskilt ansvar att erbjuda service på dessa språk och att ha kompetens om de nationella minoriteternas kultur, historia och samtida situation. Inom till exempel äldreomsorgen måste det därför finnas personal som kan möta äldre på deras språk och med en förståelse för deras kulturella bakgrund som går utöver allmänbildningen.

Språk- och kulturkompetens bör därför lyftas tydligare i stadens och stadsdelarnas upphandlingar och kompetensförsörjningsarbete. Detta är avgörande om rättigheterna enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska kunna uppfyllas i praktiken.

Det görs redan ett gott arbete i många av Stockholms stads och Järvas verksamheter för att synliggöra de nationella minoriteternas kultur – genom firanden, maträtter och evenemang. Men verklig inkludering handlar om mer än symbolik. Det kräver att samiska, sverigefinska och tornedalska stockholmare som behöver välfärdstjänster i sin vardag faktiskt möter personal som talar deras språk och förstår deras kultur. Här har Stockholm fortfarande en bit kvar, men med tydligare styrning och krav kan vi ta viktiga steg framåt.

Handlingsplanen är ett steg på vägen mot att Stockholms stad ska uppfylla de skyldigheter staden aktivt åtagit sig genom att bli förvaltningskommun för samiska, finska och meänkieli. Dock behöver den förtydligas och förbättras i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande och det som anförs i detta uttalande

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation av Charlotta Schenholm (L)

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
3. Att därutöver anföras.

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas. Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra. Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer.

Särskilt uttalande av Anette Nordvall (C)

Vi instämmer i förvaltningens synpunkter och vill särskilt lyfta fram den viktiga iakttagelsen att handlingsplanen saknar ett arbetsgivarperspektiv. För att inkludering och likvärdig service ska bli verklighet behöver staden säkerställa att det finns rätt kompetens i rätt verksamheter – både bland medarbetare och chefer.

Stockholms stad är en förvaltningskommun för samiska, finska och meänkieli. Det innebär ett särskilt ansvar att erbjuda service på dessa språk och att ha kompetens om de nationella minoriteternas kultur, historia och samtida situation. Inom till exempel äldreomsorgen måste det därför finnas personal som kan möta äldre på sina språk och med en förståelse för deras kulturella bakgrund som går utöver allmänbildningen.

Språk- och kulturkompetens bör därför lyftas tydligare i stadens och stadsdelarnas upphandlingar och kompetensförsörjningsarbete. Det är avgörande om rättigheterna enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska kunna uppfyllas i praktiken.

Det görs redan gott arbete i många av Stockholms stads och Kungsholmens verksamheter för att synliggöra de nationella minoriteternas kultur – genom firanden, maträtter och evenemang. Men verklig inkludering handlar om mer än symbolik. Det kräver att samiska, sverigefinska och tornedalska stockholmare som behöver välfärdstjänster i sin vardag faktiskt möter personal som talar deras språk och förstår deras kultur. Här har Stockholm fortfarande en bit kvar, men med tydligare styrning och krav kan vi ta viktiga steg framåt.

Handlingsplanen är ett steg på vägen mot att Stockholms stad ska uppfylla de skyldigheter som staden aktivt åtagit sig genom att bli förvaltningskommun för samiska, finska och meänkieli, men den behöver förtydligas och förbättras i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande och det som anförs i detta uttalande

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Daniele Fava m.fl. (C)

Centerpartiet ser det som viktigt och naturligt att staden arbetar för en handlingsplan avseende de nationella minoriteterna och urfolket samernas rättigheter. Staden är dessutom förvaltningsområde för finska, samiska och meänkieli.

Det framgår av handlingsplanen att stadens medarbetare ska ha god kunskap om nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter, historia och utsatthet för rasism och diskriminering samt om verksamheternas skyldigheter. Staden behöver också nå de berörda minoriteterna med information om deras rättigheter och service, förskola och äldreomsorg ska erbjudas på nationella minoritetsspråk. Verksamheter som möter medborgare ska ha god kännedom om nationella minoriteters upplevelser av stadens välfärd och service. De berörda minoriteterna ska synliggöras, ha möjlighet att upprätthålla och utveckla sin kulturella identitet och ha delaktighet och inflytande i frågor om berör dem. Vidare sägs: Stadens medarbetare ska ha god

kunskap om nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter, historia och utsatthet för rasism och diskriminering samt om verksamheternas skyldigheter. Staden behöver också nå de berörda minoriteterna med information om deras rättigheter och service, förskola och äldreomsorg ska erbjudas på nationella minoritetsspråk. Verksamheter som möter medborgare ska ha god kännedom om nationella minoriteters upplevelser av stadens välfärd och service. De berörda minoriteterna ska synliggöras, ha möjlighet att upprätthålla och utveckla sin kulturella identitet och ha delaktighet och inflytande i frågor som berör dem.

Dock menar förvaltningen att det är svårt att ta till sig all information från de olika styrdokumenterna om mänskliga rättigheter. Så kan det vara men i handlingsplanen får vi inte heller någon tydlig hänvisning eller plan till hur arbetet förväntas bedrivas. Vi har inte heller någon nulägesbild.

Centerpartiet uppskattar inte svävande utgångspunkter och mål. Inte heller sätts de nationella minoriteterna och samerna in i ett bredare minoritetsperspektiv. Förvisso är finskan ett av de stora minoritetsspråken i Stockholm, men vi har också andra – som arabiska, somali, persiska etcetera. Alla minoritetsgrupper bör respekteras för sin kultur, sin religion, sitt språk och historia och för allt de tillför Stockholm.

Inte minst inom äldreomsorgen har detta betydelse, det stora antalet personer med utländsk bakgrund är medarbetare som vi inte kan vara utan de måste synliggöras likaväl som de medarbetare som tillhör är samer eller tillhöra de nationella minoriteterna

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Reservation av Lena Kling (L)

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
3. Att därutöver anföra:

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med HBTQI-personer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så

sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer.

Särskilt uttalande av Gunnar Caperius (C)

Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter är ett viktigt styrdokument för stadens arbete för mänskliga rättigheter.

Dock är det en brist att handlingsplanen saknar ett arbetsgivarperspektiv. För att inkludering och likvärdig service ska bli verklighet behöver staden säkerställa att det finns rätt kompetens i rätt verksamheter – både bland medarbetare och chefer.

Stockholms stad är förvaltningskommun för samiska, finska och meänkieli. Det innebär ett särskilt ansvar att erbjuda service på dessa språk och att ha kompetens om de nationella minoriteternas kultur, historia och samtida situation. Inom till exempel äldreomsorgen måste det därför finnas personal som kan möta äldre på deras språk och med en förståelse för deras kulturella bakgrund som går utöver allmänbildningen.

Språk- och kulturkompetens bör därför lyftas tydligare i stadens och stadsdelarnas upphandlingar och kompetensförsörjningsarbete. Det är avgörande om rättigheterna enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska kunna uppfyllas i praktiken. Det görs redan gott arbete i många av Stockholm stads och Skarpnäcks verksamheter för att synliggöra de nationella minoriteternas kultur – genom firanden, maträtter och evenemang. Men verklig inkludering handlar om mer än symbolik. Det kräver att samiska, sverigefinska och tornedalska stockholmare som behöver välfärdstjänster i sin vardag faktiskt möter personal som talar deras språk och förstår deras kultur. Här har Stockholm fortfarande en bit kvar, men med tydligare styrning och krav kan vi ta viktiga steg framåt.

Handlingsplanen är ett steg på vägen mot att Stockholms stad ska uppfylla de skyldigheter som staden aktivt åtagit sig genom att bli förvaltningskommun för samiska, finska och meänkieli, men den behöver förtydligas och förbättras i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande och det som anförs i detta uttalande.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation av Mikael Sundin m.fl. (M) och Alice Vestlin (C)

1. Att delvis bifalla kontorets förslag till beslut.
2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
3. Att därutöver anföra.

Den liberala demokratin är hotad på många håll i världen. Målet för Stockholm bör vara att staden ska vara den mest liberala och mest toleranta staden. Det betyder att det inte finns något slutmål för Stockholms utveckling, utan målet är ständig utveckling och skydd för samt stöd till jämlikt samhälle för alla. Det innebär också att särskilda insatser behöver inriktas på och genomföras för att utveckla staden så att alla känner sig inkluderade.

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål. För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation av Johan Lisspers (L)

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
2. Att handlingsplanen revideras och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter.
3. Att därutöver anföra.

Stockholms stad ska vara frihetens stad, där varje individ fritt kan forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Det är därför viktigt att staden tar sitt ansvar för att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter värnas.

Vi vill dock peka på en mer övergripande problematik. Stadens program för mänskliga rättigheter är i grunden alltför allmänt hållet och saknar tydliga styrmål.

För att kompensera för detta tas det nu fram en rad olika handlingsplaner, vilket leder till en fragmenterad styrning där flera planer överlappar varandra.

Vi menar att det vore klokare att samla arbetet i ett gemensamt och mer konkret program för mänskliga rättigheter, där även arbetet med nationella minoriteter och samer ingår. I ett sådant program skulle särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet kunna formuleras, men inom en gemensam struktur och med tydlig ansvarsfördelning. På så sätt skulle staden få ett styrdokument som både är överskådligt och möjligt att följa upp på ett systematiskt sätt.

Sammanfattningsvis är det positivt att frågorna lyfts, men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig om arbetet koncentreras i ett samlat program i stället för i ett stort antal separata planer

Särskilt uttalande av Lars Rottem Krangnes (C)

Vi instämmer i förvaltningens synpunkter och vill särskilt lyfta fram den viktiga iakttagelsen att handlingsplanen saknar ett arbetsgivarperspektiv. För att inkludering och likvärdig service ska bli verklighet behöver staden säkerställa att det finns rätt kompetens i rätt verksamheter – både bland medarbetare och chefer.

Stockholms stad är förvaltningskommun för samiska, finska och meänkieli. Det innebär ett särskilt ansvar att erbjuda service på dessa språk och att ha kompetens om de nationella minoriteternas kultur, historia och samtida situation. Inom till exempel äldreomsorgen måste det därför finnas personal som kan möta äldre på deras språk och med en förståelse för deras kulturella bakgrund som går utöver allmänbildningen.

Språk- och kulturkompetens bör därför lyftas tydligare i stadens och stadsdelarnas upphandlingar och kompetensförsörjningsarbete. Det är avgörande om rättigheterna enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska kunna uppfyllas i praktiken.

Det görs redan gott arbete i många av Stockholm stads och Södermalms verksamheter för att synliggöra de nationella minoriteternas kultur – genom firanden, maträtter och evenemang. Men verklig inkludering handlar om mer än symbolik. Det kräver att samiska, sverigefinska och tornedalska stockholmare som behöver välfärdstjänster i sin vardag faktiskt möter personal som talar deras språk och förstår deras kultur. Här har Stockholm fortfarande en bit kvar, men med tydligare styrning och krav kan vi ta viktiga steg framåt.

Handlingsplanen är ett steg på vägen mot att Stockholms stad ska uppfylla de skyldigheter som staden aktivt åtagit sig genom att bli förvaltningskommun för samiska, finska och meänkieli, men den behöver förtydligas och förbättras i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande och det som anförts i detta uttalande.